

XXI. ÉVFOLYAM.
14. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.
MÁJUS 10.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZAZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I, Bőszörményi-út 21. TELEFON: 501-90.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Ügynökök.

Belátjuk, vége annak a régi szép világnak, amikor a jó bornak nem kellett cégér. Tudjuk, hogy a modern kereskedelmi élet a reklámot, hirdetést és bizonyos határig az ügynöki közvetítést nem nélkülözheti. Annak a sáskajárásnak azonban, amit az ügynökök légiója laktanyáinkra zúdit, hadat kell üzennünk.

Az ügynök természetrajzát nehéz volna megadni. Mindig olyan, amilyennek a legelőnyösebb lenne azzal szemben, akinek éppen eladni akar. Katonának, csendőrnek régi közös hadidicsőségről, virágos katonaéletről regél, bár lehet, hogy soha sem volt katona; a tanítónak a kollégiumi élet keserveit idézi emlékezetébe, bár kollégiumot belülről se látott soha, egyszóval mindenkire úgy férkőzik hozzá, amint éppen az áldozat megkívánja. Fürge, simulékony, minden helyzetben s minden levegőben biztosan, ott-honosan mozgó kereskedelmi tényező az ügynök, a célja pedig egyetlenegy: üzletet kötni.

Legfélelmetesebb fegyvere a — beszéd. Az ügynöki rábeszélés a nyelvművészetnek egészen különleges ága; külön leckéket kapnak ebből és az összes vásárlójelölt-típusok lélektanát is nagyszerűen megtanulják. Tudják, hogyan kell megfogni a goromba fogyasztót, hogyan kell beugratni a gyámoltalan vevőjelöltet, mint kell megrohamozni az álszemérmes pénztulajdonost, mivel kell felforralni a kezdetben fagyponton didergő érdeklődést. Alkalmazkodásban, hangnemben, hangterjedelemben és ötletben ezer változatúak.

Nagyon jellemző, hogy utasításunk minden rendelkezését hajszálpontossággal végrehajtjuk, egyetlen pontja van csupán, amelyik sok örsön írott malaszt ma is: hogy az ügynököknek a laktanyákba belépni tilos. Az elpusztíthatatlan és lerázhatatlan életrevalóságnak ennél szebb dicséretét álmukban sem kívánhatnák maguknak az ügynökök. Csak az a kérdés, hogy okvetlenül így kell-e ennek lennie, hogy valóban nincs-e orvosság az ügynökök ellen s lehet-e tovább tűrni, hogy az utasításunknak ez a pontja kikapcsolódjék a gyakorlati életből?

Legelsősorban némely örsparancsnok közömbösségében vagy gyámoltalanságában lehet a hibát keresni, de éppen olyan hibás minden csendőr is, aki fűt-fát összevásárol, amit az ügynök kiteretget előtte. Sok csendőr még mindig nem tudja eléggé megbecsülni a pénzét. Könnyen dobja ki hiábavalóságra.

Akár szegyen, akár nem, ki kell mondanunk, hogy az ügynökök legkedveltebb balekvadászterülete az örs-laktanya. Ott mindig és mindenre akad vevő.

Hatalmas fegyver az ügynök kezében, hogy neki nem kell pénz, csak aláírás. A megrendelőblankettán csak annyit olvas el a csendőr, hogy részletre is lehet fizetni, az apróbetűs szövegbe bújtatott kellemetlenségek majd csak akkor szakadnak a nyakába, amikor perre kerül a dolog. De hol van már akkor az ügynök! Ez a leggyakoribb útja-módja s oka annak, hogy különösen a fiatalabb csendőrök évekig nyögik teljesen fölösleges részletüzletek terheit.

Ne azért vegyen meg valamit a csendőr, mert az ügynök agyondícséri. Az pedig ügyetlenség és gyámoltalanság, ha nyiltan és egyszerűen nem tudja az ember lerázni a nyakáról azt, aki alkalmatlankodik. Gondolják meg bajtársaink jól, hogy mire van szükségük s azután közvetlenül olyan cégnél vásároljanak, amelynek neve, üzleti múltja és forgalma garancia arra, hogy reális áron és jó portékát mér, mert másként már régen megbukott volna.

Az ügynökök útján vásárlók bizonyára nem gondolnak arra sem, hogy az ügynökök útiköltségeit, napidiját, családját is nekik kell eltartaniok, mert ezeket a költségeket a cégek a fogyasztókra hárítják át. Ez természetesen jól elrejtetten — és letagadottan — már benne van a vételárban, a magas részletkamatokkal együtt. Vagy ha nem a vételárban, akkor az áru minőségében, de a különbségnek a vevő rovására valahol ki kell jönnie. Hát annyi pénzünk van nekünk, hogy erre is futja?

Az utasítás különben más okokból is tiltja az ügynökök bejárását a laktanyákba. Ki biztosítja az örsparancsnokot arról, hogy egyik-másik ügynöknek nem is a vásár a fontos, hanem csak az, hogy egyáltalában bejuthasson a laktanyába, szóba elegyedjék mindenkivel és megtudjon, vagy éppen kézhez kaparintson egyet-mást? Ennek valóban nincs kényelmesebb takarója az ügynökösködésnél. Régi nagy hibánk, hogy nem tudunk bizalmatlanok lenni, de még csak óvatosság sem s így ismeretlen emberek úgy jönnek-mennek a zsebünkben és az irodáinkban, ahogyan akarnak.

Csukódjanak be tehát a laktanyakapuk az ügynökök előtt, mert ezt rendeli az utasítás, ezt kívánja a szolgálat érdeke és a csendőrök anyagi jóléte egyaránt. Azokat az ügynököket pedig, akik sokszor volt tisztí mivoltuk emlegetésével akarnak üzleteket kötni, egyenesen igazoltatni kell és fel kell jelenteni, mert a legtöbb esetben sohasem voltak tiszték, de az ilyen hivatkozásra különben is tilalom van s a tisztí rendfokozat semmiképpen sem arra való, hogy üzletszerzési csalétek legyen.

A fenyítő- és büntetőjog elhatárolása.

Írta: Dr. CZIÁKY FERENC
ny. őrnagy-hadbíró, csendőrügyész.

Amint a Szolg. Szabályzatunk I. részének rendelkezéseiből kitűnik, a katonailag szervezett testületekben — amilyen a csendőrség is — a jogok kötelezettségekkel járnak együtt.

A Szolg. Szab. az előjáróknak megadja a parancsadás jogát. Ezzel azonban együtt jár az előjáróknak a katonai fegyelem és rend fenntartására, a testületi szellem épségben tartására irányuló kötelezettsége is.

Abból a célból viszont, hogy az előjárók ezen kötelezettségeiknek meg tudjanak felelni, a Szolg. Szab. két igen nagyjelentőségű jogot ad az előjárók kezébe: 1. a fegyelmi fenyítő és 2. a bünvádi üldözési jogot. Az előbbit röviden fenyítőjognak, az utóbbit büntetőjognak is nevezhetjük.

Azonban a katonai jogszabályok arról is gondoskodnak, nehogy ezen két jog az alárendeltek rovására örkényesen, a parancsnoki szeszély szerint, hanem mindenkor közérdekből gyakoroltassék. Ezért pontosan megírják a szabályok azt, hogy az előjárók közül kik, mikor, milyen terjedelmű fenyítő- vagy büntetőjoggal rendelkezhetnek és hogy ezen jogokat milyen módon, milyen eljárási szabályok szerint kell gyakorolniuk. Végül a szabályok gondoskodnak arról is, hogy a fenyítő- és büntetőjog határai egymástól a gyakorlati életben is felismerhető módon elválaszthatók legyenek.

Miután a Csendőrségi Lapok hasábjain eddig is megjelent cikkekből ismeretes már az olvasók előtt az a körülmény, hogy a honvéd büntetőbíráskodásban 1931. évi február hó 1-től új szabályok nyertek alkalmazást, vagyis e nappal lépett életbe az új katonai büntetőtörvénykönyv, így nem lesz érdektelen annak a kérdésnek a megvilágítása, hogy 1931. február 1. óta a fegyelmi fenyítő- és a bünvádi üldözési jog egymástól hogyan határolódnak el. Ez más szóval annak a vizsgálatát jelenti, hogy melyek lesznek azok a cselekmények, amik jövőben a fegyelmi fenyítő jogkörben lesznek elbírálva és melyek azok, amelyek csak bünvádi üldözési (büntető) jogkörben lesznek elbírálhatók.

Nézzük meg először — a fegyelmi fenyítő (fenyítő) jogkört.

Először is le kell szögeznünk tényként azt, hogy a csendőrségnél a fegyelmi fenyítőjogot 1931. évi február 1. után is ugyanazok vannak jogosítva gyakorolni, akik a Szolg. Szab. I. Rész 88 §-a (főként 660., 664., 665., 666., 667. és 668. pontok 1-ső bekezdései szerint) és a Szut. 15. pontja értelmében eddig is gyakorolták.

Ezen rendelkezések átolvasásából azt láthatjuk, hogy fenyítő joga — elvileg — csakis az előjáróknak van és lehet. Tehát a feljebbvalókat ez a jog nem illeti meg. Azt is kiolvassuk a fent felhívott szabályzati pontokból, hogy fenyítő joga a csendőrségnél az altisztnek csakis kivételes esetben van. Csak akkor, hogyha mint szállítmányparancsnok, avagy mint különítményparancsnok működik.

Azonban ezen két eset közt is különbséget kell

Magyar fiúknak üzenem...

*Ha besoroznak idegen országban,
Ifjú szívetek öröm járja át.
Kellenek nekünk majd a katonák,
Dalolva menjetek mindahányan!*

*Vig életetek nem lesz, szent igaz,
S könnyes kenyér lesz munkabéretetek.
Ha fel-fellázadozna véretek,
Házánk jövője legyen szent vigasz.*

*Tudjuk, hogy ott a gyűlölet az úr,
És ebből nektek majd bőven kijut.
Szent megadással tűrni csak, fiúk!
Majd meglátjátok, megfizet az Úr.*

*Jön még viharok pusztító szele,
És rendet vág a bűnösök során.
Ha holnap jönne, sem volna korán,
A pohár itt már csordultig tele.*

*Ebben a viharban állni kell a sarat,
Nagy leszámolás lesz, hej! sok az adósság.
Sok esztendő alatt, kevés volt a jószág.
Magyar mondás mondja: „Ki mint vet, úgy arat“.*

*Erre a viharra jól készüljetelek fel.
Edzett testetekben ép legyen a lélek.
Itt dől el a halál, itt dől el az élet,
Meglátjuk, hogy bántok majd a fegyverekkel.*

*A fegyver az eszköz, de célhoz vezethet,
Ott osztja igazunk, ahol akarjátok.
Magyarok! testvéreik! mi számítunk rátok,
S diadalra vesszük a kettős keresztet.*

Csányi Károly g. százados.

Duci.

Írta: HORVÁTH KÁLMÁN.

Duci madár volt, rab csókamadár. Még csupasz volt a hasa, sárga a csőretöve, mikor kitepték puha fészkeből és alig pihegett már, mikor a fészekfosztató gyerekek a faluba értek vele. Bágyadtan pislogott és riadt félelem ült félig megtört szemeiben. Nagyön megsajnálta a kis szerencsétlent.

— Adjátok nekem! — szóltam a gyerekeknek — úgyis végét járja már.

— Mit adsz érte? — kérdezték a kis kalmárok.

— Négy gombot.

— „Nünüké”-t?

— Azt se bánom.

Igy megkötöttük a vásárt. Négy „nünüke” gombot

fennünk. Ha egy csendőraltiszt (th., alhadgy.) szállítmánparancsnok, akkor őt ezen szolgálati megbízatása tartama alatt *feltétlenül* megilleti a neki alárendelt szállítmányhoz tartozók felett a fegyelmi fenyítőjog: a Szolg. Szab. I. Rész 664. pont első mondatában körülírt terjedelemben. Vagyis a szállítmányhoz tartozó alárendelt legénységét 2 napig terjedhető laktanya (szállás- vagy tábor-)fogsággal, illetve 2 napi szigorított fogsággal fenyítheti.

Míg ellenben akkor, ha különítményparancsnokul lesz egy altiszt kirendelve, úgy fegyelmi fenyítőjoggal csak akkor fog rendelkezni, ha őt ezzel a csapattestparancsnoki jogot gyakorló előjáró tiszti parancsnok (kerületi parnok) külön felruházta.

Ez a helyzet jövőben is megmarad, mert a ma érvényben levő Szolg. Szab.-nak ezen rendelkezését az új ktbtk. nem érinti.

A csendőrtisztek közül fegyelmi fenyítő joguk elvileg azoknak van, akik alosztály- (szárny-), osztály- vagy csapattest- (ker. vagy azzal egyenértékű) parancsnokok. A Szut. 15. pont 2. bek. értelmében pedig a csendőrség egyénei felett a legfelsőbbfokú fegyelmi fenyítőhatalom a csendőrség felügyelőjét illeti. Más csendőrtisztek kivételes — esetenkénti — fegyelmi fenyítőjoggal csak a Szolg. Szab. I. Rész 665. pont értelmében mint szállítmány-, illetve különítményparancsnokok rendelkezhetnek.

Ez a rendelkezés, — valamint Szolg. Szabályzatunk mindazon rendelkezései, amelyek a gyakorlandó fenyítőjog terjedelmét, gyakorlási feltételeit és módját, valamint a kiszabott fenyítések elleni panaszjogot, végül a fegyelmi jog mikénti gyakorlását

ellenőrizni hivatott felügyeleti jogot illeti — továbbra is érvényes lesz, mert az új ktbtk. ezt az eljárásra vonatkozó jogkört nem módosítja.

A fegyelmi fenyítőjog gyakorlására az új katonai büntetőjogszabályok a fegyelmi eljárás tárgyát *illető részben* lesznek módosító hatással.

Vizsgáljuk meg hát ezt a kérdést közelebbről:

A csendőrségnél a Szolg. Szab. I. Rész 648. pont a) alpontjának értelemszerű rendelkezése szerint fegyelmi fenyítőhatalom alá tartoznak elsősorban a *kihágások*.

A kihágások azonban a fegyelmi fenyítőjog szempontjából 4 csoportba oszthatók be:

Az első csoportba tartoznak a Szolg. Szab. I. Rész általános határozványaiban, illetve nálunk csendőrségnél, ezenkívül még a csendőrségre nézve érvényben levő szolgálati könyvekben (Szut., Csüsz. stb.) körülírt kihágások. Ezek tisztán és kizárólag a katonai (csendőrségi) szolgálattal összefüggő, illetve e viszonyból folyó katonai fegyelmi kihágások.

Ezek elbírálására nézve a Szolg. Szab. I. Rész XIII-ik fejezetének rendelkezései a mérvadók.

Ezek tehát — mint fegyelmi kihágások — fegyelmi fenyítő jogkörben bírálандók el. Bünvádi üldözési jogkörben e kihágások csakis akkor juthatnak bele, ha büntettekkel, vagy fegyelmi jogkörben el nem bírálható vétségekkel vannak halmazatban.

Az ilyen fegyelmi fenyítésekkel szemben a fenyítettnek rendelkezésére álló jogorvoslatot a Szolg. Szab. I. Rész 14-ik §-a és részben a Szabályzat 12. §. 2. bekezdésében találhatjuk meg.

A második csoportba tartoznak — a Szolg. Szab.

adtam a halódó madárfiókáért, ami gyermekkorom gombvalutájában elég tekintélyes ár volt.

Mindenekelőtt vizet csepegtettem az elgyötört madár szájába, azután alkalmas nyugvóhely után néztem. Előbb valami nagyobb madár fészkeire gondoltam, ahol talán megsajnálják és felnevelik a kis árvát. De hamar lemondtam erről, mert már szomorú tapasztalatom volt a madárvilág szolidaritásáról. Nemrégiben ugyanis egy töröttszárnyú verebet helyeztem el egyik üres verébfészkekben. Fantáziám élénken kiszínezte, miként repesnek majd az örömtől a fészek tulajdonosai s hogy rohannak valami tudós veréb-orvosért felebarátjuk megmentése érdekében. De segítség helyett valóságos felkoncolták és kidobták a sebesültet.

Igy magam készítettem olyan kényelmes és puha fészket, hogy a csókakirályfi is megirigyelhette volna. Rejtekhelyül meg a pincénk mély vakablakát választottam. Alkonyatkor még élt, de enni nem akart. Pihenni vittem hát s elkészültem rá, hogy másnap egy sárral több lesz a madártemetőben. De csalódtam. Mikor reggel a hatalmas pinceaajtót kinyitottam, a fészekre eső világosságot víg rikácsolás üdvözölte. Azt mindjárt megállapítottam, hogy hangversenyen sohasem fog dalolni a madaram. A fő azonban az volt, hogy élt és gyenge szárnyait remegtetve, sűrűn tátogatta a száját.

Ezt már tudtam, mit jelent, felcsaptam hát csókamamának s mindenekelőtt néhány legyet fogtam neki előételnek. Mohón nyelte. Aztán kövér gilisztákra vadásztam s ezek is a kis éhenkórász begyibe vándoroltak. Pár csepp víz után megnyugodott és kivittem a napfényre. Így ápolgattam 8—10 napig, amíg látólag megerősödött. Közben Duci nevet kapott s összebarátkoztattam a háziállatokkal.

Az öregedő kutyánk csendes flegmával vett róla tudomást s nyugodtan tűrte, hogy akár a hátán is mászkáljon. A Cirnos cicát azonban többször el kellett agyabugyálnom, amíg megtanulta, hogy a kis Ducihoz nyúlni nem szabad. A baromfiak meg sehogysem akarták befogadni. Különösen a kotlók üldözték kérelhetetlenül. Végre az öreg kakas leereszkedett hozzá s erre a tyúknépség is tűrte valahogy.

Aztán a produkciók következtek. Megtanítottam haptákba állni, vezényszóra lépkedni és önérzetesen viselkedni. Azonkívül kineveltem, hogy a kis csirkékre még sandítani sem illik az intelligens csókamadárnak. Sok mindent tudott még Duci s mindig jókedvűen produkált. Végtelen pajkos és mulatságos volt. Kárt is okozott ugyan néha, de utána úgy tudott kedveskedni, hogy nem lehetett komolyan haragudni rá. Kedvelte is az egész ház.

Egyik délután aztán eltűnt Duci és este sem került haza. Biztos voltam, hogy valaki elfogta. A szomszéd fiára gyanakodtam, aki nagyon szerette a madaramat s már fantasztikus ajánlatokat is tett, hogy megszerezhesse. Reggelig vártam, hogy talán visszahozza, de hiába üzent át édes anyám is a szomszédba.

Erre kétségbeesett bögést rendeztem, majd hirtelen eszembe jutott a csendőrség. Szentül meg voltam győződve, hogy ha nekik szólhatok, feltétlenül előkerül az elveszett madár.

— Panaszt teszek az örsön — zokogtam.

Nem vettek komolyan, de én már elszántam magamat erre a lépésre. Letöröltem a könnyeimet s nem beszéltem többet, hanem besurrantam a kamarába, levágtam egy jó darab szalonnát és kenyeret, a kertben meg leszakítottam néhány zöldpaprikát. Aztán a kertek

I. Rész 648. pont a) alpontjának szavai szerint — az egyéb általános és különleges *rendeletek ellen* elkövetett kihágások.

Mit értünk ezek alatt más szóval?

Azokat a rendellenes cselekményeket, illetve a közrendet sértő vagy veszélyeztető mulasztásokat, amik nem törvényben, hanem miniszteri rendeletekben vagy városi szabályrendeletekben vannak körülírva, eltiltva és büntetéssel sújtva.

Ezek a kihágások — ha önmagukban állanak — mindenkor a fegyelmi fenyítő jogkörben lesznek elbírálandók ezentúl is ugyanúgy, mint ahogy az eddigelé történt.

A jogorvoslatokra nézve az első csoportba tartozó (katonai) fegyelmi kihágásoknál elmondottak fognak érvényesülni.

A harmadik csoportba a kihágási Btkv. (1879. évi XL. t.-c.) vagy más, azóta életbe lépett és ma is életben levő *törvény* által „kihágás”-nak megnevezett cselekmények, illetve mulasztások azon esetei tartoznak, amelyek elbírálása a közigazgatási hatóságok (rendőri büntetőbírók) hatáskörébe tartoznak.

Ezen — tehát a törvénybe ütköző és közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozó kihágásokra nézve már a honvédségi törvény (1921. évi 49. t.-c.) 25. §-a is azt rendeli, hogy a tényleges katonai (csendőrségi) egyéneket a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágásoknál *fegyelmi úton* a katonai (csendőr-) hatóságok büntetik meg.

A fentiekből tehát nyilvánvaló a jövőre nézve is, hogy egy törvény által kihágásnak minősí-

tett azon esetek, amiknek elbírálására a törvény szerint a közigazgatási hatóságok lennének jogosultak — ha elkövetőjük tényleges katona, csendőr, vámőr vagy folyamőr —, a Szolg. Szab. I. Rész XIII. fejezetének a rendelkezései szerint „kihágás”-ként a fegyelmi fenyítő jogkörben lesznek elbírálandók.

Az 1897. évi XXXIV. t.-c. (amelyik a polgári bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről intézkedik) 19. szakaszában írja körül azokat a kihágásokat, amelyek közigazgatási hatóságok hatásköréhez tartoznak.

Ezek a kihágások tehát (ha tettesük tényleges katona (csendőr stb.) — ha önmagukban állanak — bűnvádi üldözés tárgyát nem képezhetik, hanem mindig fegyelmi fenyítő jogkörben bírálandók el úgy, mint eddig is történt.

A fegyelmi elbírálás elleni jogorvoslatokra nézve mindazok itt is fennállanak, amiket fentebb az első és második csoportbeli kihágásoknál mondtunk volt.

A negyedik kategóriába tartoznak az 1879. évi XL. t.-c. (kih. Btk.) és későbbi, ma is fennálló törvényekben körülírt azok a kihágások, amelyek *bírók* hatáskörébe vannak utalva.

E ponton rá kell mutatnunk az 1879. évi XXXIV. t.-c. 18. §. IV. pontjában foglalt alábbi rendelkezésekre:

„Azok a kihágások, melyek a 19. §. szerint a közigazgatási hatóságok elé utasítva nincsenek” „a kir. járásbírók hatáskörébe tartoznak”.

Hogy a leginkább előfordulható esetekre gondoljunk, idetartoznak a tulajdon elleni kihágások

alatt elindultam az örsre, amelyik nyolc kilométerre volt hozzánk. Holtfáradtan értem oda, pedig kétszer is pihentem. Utközben kieszeltem, mit fogok mondani, de tervem, akárcsak Petőfié, füstbement.

Amint ugyanis az örs kapuján beléptem, egy ismeretlen, nagybajuszú csendőr állta el utamat.

— No, mi az, fiam? — mondta nem nagyon barátságosan, vagy csak úgy képzeltem.

Dadogni kezdtem s közelálltam a síráshoz, amikor szerencsémre az örsparancsnok lépett ki az ajtón, akit jól ismertem, mert apámmal sokszor beszélgetett, mikor a falunkban járt. Odarohantam hozzá.

— Nini, hisz ez a kis Kálmán! Hogy kerülsz ide, gyerek? — kérdezte csodálkozva.

— Büntény történt. — lihegtem.

— Ugyan?

— Ellopták a csóka madaramat.

— Kicsoda? — érdeklődött mosolygását elnyomva az örsparancsnok.

— Ismeretlen tettes.

A szakszerű kifejezések úgy kerülhettek a számra, hogy mindig figyeltem a nagyok beszédét s az ujságokban is a törvénytörési rovatokat bujtam. Érdekelt a csendőrök munkája. Érdekeltek a bűnügyek.

Az örsparancsnok bevezetett az örsirodába, ahol elmondtam részletesen mindent, nem hallgatva el azt sem, hogy a szomszéd fiára gyanakszom.

A többire már nem emlékszem pontosan. Az örsparancsnok a szoba sarkában beszélgetett a csendőrökkel s hol derűsen, hol komolyabb hangon tárgyalták az esetet. Mintha a Ducim értékéről is szó lett volna. A beszélgetést meg így fejezte be az örsparancsnok:

— Mindegy. Nem szabad, hogy a gyerek elveszítse a csendőrségbe vetett hitét.

Aztán hozzám fordult:

— Hát majd eligazítjuk a dolgot. De hogy kerülsz most haza?

— Gyalog. Majd csak hazaérek estére.

Az örsparancsnok a fejét csóválta és kinézett. Éppen akkor ért a laktanya elé egy szekér néhány zsák búzával. Az örsparancsnok kiszólt:

— Hova megy Biró uram?

— A malomba viszem ezt a kis búzát.

— Nem vinné haza ezt a gyereket is? Nem nagy kerülő lesz.

Az örsparancsnok mondott még valamit Biró bácsinak, aki felvett a kocsijára s hazavitt. Apámnak átadta az örsparancsnok üzenetét és az öregem nem is vett elő, hogy engedély nélkül elmentem, csupán ennyit kérdezett:

— Most már meglesz a madarad?

— Meg! — feleltem végtelen meggyőződéssel.

És másnap reggel vidám csattogással üdvözölt Duci az udvarunkon. Mi történt, hogy került elő, mai napig sem tudom s akkor ez nem is érdekelt. Csak arra emlékszem, hogy vár napra a szomszédunk ilyesmit mondott az apámnak:

— Azért mégsem kellett volna a csendőrségre menni . . .

— Hagyjuk ezt, szomszéd, — mondta apám — gyerekek, mit csináljunk velük!

Duci tavaszig élt vidáman. Akkor felugrott a kút kávjára s meglátta a képét a víz tükrében. Azt hitte, hogy a párja várja odalent s utána ugrott a csalóka képnek. Mire kihúzták, elpusztult a hideg vízben.

köréből a 10 P-t felül nem haladó élelmi, élvezeti cikk, tüzelőszer, vagy egyéb élelmiszer ellopása, el-sikkasztása vagy jogtalan eltulajdonítása által elkövetett kihágás. (Bn. 51. §.)

Ide sorolható az orgazdaság kihágási alakjaként a Kbt. 129. §-ában körülírt, a gyakorlatban „gyanus dolog megszerzése”-ként ismert tulajdon elleni kihágás stb.

Ezen járásbíróági hatáskörbe tartozó kihágások ezentúl már a katonai büntető, illetve fegyelmi eljárásban nem az I—III. kategória alatt felsorolt „kihágások” — hanem a *vétségek* jogi sorsát fogják osztani. Vagyis annak a kérdésnek az eldöntésénél, vajjon fegyelmileg, vagy hadtörvényszékieleg bíraltassanak-e ezen kihágások el, az 1930. évi III. t.-c. 4. §. 2., 3. és 4. bekezdései lesznek a mérvadók.

Mit jelent ez más szóval?

Azt, hogy ezek a kihágások 1931 február 1-e után fegyelmi fenyítő jogkörben csakis akkor lesznek elbírálnak ha az a törvény, amelyik a kérdéses kihágást bűncselekménynek minősíti, csak pénzbüntetést vagy 6 hónapot meg nem haladó, szabadságvesztés büntetést ír elő és — *ha a fegyelmi megtorlás kielégítőnek mutatkozik!*

Vagyis ezen elméleti érvelésünket gyakorlati térre átvive, a helyzet a következő:

Ha egy csendőregyén a Bn. 51. §-ában vagy a Kih. Btk. 129. §-ában körülírt tulajdon elleni kihágást elkövette, miután a törvényben kijelölt büntetés az első esetben 8 napig terjedhető elzárás, utóbbi esetben pedig „egy hónapig terjedhető elzárás”, a fegyelmi fenyítőjoggal felruházott parancsnokai a cselekményét fegyelmileg is elbírálnak, ha az eset körülményei után úgy ítélik meg a helyzetet, hogy „a fegyelmi úton való megtorlás kielégítőnek mutatkozik”.

Ha azonban a legutóbbi feltételekre nézve kéte-lyük van, illetve mert úgy látják, hogy a rendfokozatában meggyagyásra érdemtelené vált és ez okból az esetet a bűnvádi üldözési joggal felruházott parancsnok (illetékes par.-nok) elé terjesztik, akkor már ez az eset végleg kiesett az ő fegyelmi fenyítő jogkörükből.

Ezen esetben továbbmenve, a helyzet a következő lehetőségeket tárja elénk:

A kerületi parancsnok a fegyelmi érzékéből folyó szabad elbírálása szerint vagy úgy találja, hogy „a fegyelmi megtorlás kielégítő”; vagy nem találja fegyelmileg elintézhetőnek.

Utóbbi esetben az ügy — mint a kérdéses törvénybe ütköző kihágás — önállóan is képezheti bűnvádi eljárás és esetleg hadtörvényszékie ítélet tárgyát.

Ha azonban az elsőre — vagyis a fegyelmi fenyítésre — határozná el magát, az ilyen kihágást — a Kbp. 138. §. 2. bekezdése 2. mondatára hivatkozással — nem adhatja le az illetékes osztály vagy alosztály-parancsnoknak, hanem azt csak ő maga bírálhatja el. Az elbírálás elleni jogorvoslatok aszerint igazodnak, vajjon a kérdéses eset bűnvádi vagy fegyelmi elinté-
zést nyert-e?

Az első esetben a Kbp. által megengedett jogorvoslatok; utóbbi esetben a Szolg. Szab. I. Rész XIII. fejezetének, illetve 12. §. 2. bek. és 14. §-ának rendelkezéseiben körülírt orvoslási módok fognak a terheltnak, illetve fenyítettnek a rendelkezésére állani.

A fenti 4 csoportba sorozott kihágásokon kívül

állanak, azok egyikébe sem tartoznak a jövedéki kihágások! Ezeknek az elbírálása — állami pénzügyi érdekből — ki van véve a fegyelmi fenyítő jogkörből, illetve a katonai bűnvádi üldözés köréből.

Így tehát nem előjárói által fegyelmi fenyítő jogkörben, nem is honvéd büntetőbírói, hanem jövedéki bírói jogkörben lesz elbírálnak annak a csendőrnak a cselekménye, aki vadászjegyet nélkül vadászik, aki — engedély nélkül — szüzdohányt használ fel stb.

A Szolg. Szab. I. R. 648. pont b) alpontja szerint a fegyelmi eljárás tárgyát képezik még a *vétségek* is és pedig úgy a katonai, mint a közönséges vétségek is.

A vétségek azonban bűnvádi eljárás tárgyát is képezik egyben. Azért fontos tehát annak a kérdésnek eldöntése és tisztázása, hogy a vétségek mikor, mely esetben bírálhatók el még fegyelmi fenyítő jogkörben és mikor állanak be azok a vétségi esetek, amelyek már csakis bűnvádi üldözési körben nyerhetnek elbírálnak?

A vétségek ezen elhatárolásáról eddig a Szolg. Szab. I. Rész 648. pont b) alpontja és a katonai bűnvádi perrendtartás (Kbp.) 2. §-a rendelkezik. E rendelkezések szerint azok a vétségek voltak fegyelmileg is elbírálnak, amelyekre a (rég) Kbt. csupán pénzbüntetést, vagy oly szabadságvesztésbüntetést írt elő, amelynek legnagyobb mértéke a 6 hónapot, legkisebb mértéke az 1 hónapot (1—6 hóig terjedő egyszerű vagy szigorú fogság) meg nem haladta, föltéve még azt is, hogy a fegyelmi megtorlás kielégítőnek mutatkozott.

A Kbp. 2. §. 3. bekezdése kimondotta, hogy azok a vétségek, amelyeknél rangvesztésnek kell bekövetkeznie, a fegyelmi megtorlásból ki vannak véve.

A Szolg. Szab. I. Rész 649. pontja szerint a haszonlesésből eredő vétségek (lopás, csalás, sikkasztás stb.) elvileg és szabály szerint bűnvádi útra tartoztak és a fegyelmi fenyítő jogkörből ki vannak véve.

E szabály alóli *kivételként* fegyelmileg is elintézhettek voltak a rendfokozat nélküli tettes (honvéd, próbacsendő) által elkövetett 2 pengőnél kisebb értékű lopás vagy sikkasztási esetek akkor, ha az azt elkövetett egyén tettét bevallotta.

Azonban az ilyen nagyon csekély jelentőségű, inkább fiatalkori csíny vagy meggondolatlanság számba menő eseteket is csak a csapattestparancsnok (ker. parancsnok) bírálhatta el fegyelmileg.

Nézzük meg, hogy mennyiben módosul ez a helyzet 1931. évi február hó 1-én az új katonai büntető jogszabályok életbelépése következtében?

Az új Kbt.-et (1930. évi II. t.-c.) életbeléptető 1930. évi III. t.-c. 4. §-a a következő rendelkezést tartalmazza. A Kbp. 2. §-a első 3. bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek: „Vétségek (kihágások) bírósági eljárás mellőzésével fegyelmi úton torolhatók meg, ha az alkalmazandó főbüntetést a törvény pénzbüntetésben vagy 6 (hat) hónapot meg nem haladó szabadságvesztésbüntetésben határozza meg és a fegyelmi úton való megtorlás kielégítőnek mutatkozik.

1728—30-ban a *határőr* legénységet három csoportba osztották. Egyötöd rész képezte a tábori állományt, mely idegen földre is kivihető volt. Háromötöd rész országvédelemre és határőrizetre szolgált, míg egyötöd rész a földművelés céljából mentes maradt a katonai szolgálat alól. Később még kevesebb lett az idegen földre vihető száma, mert csak minden negyediknek kellett kivonulni, akinek ruházatáról és felszereléséről az otthonmaradók voltak kötelesek gondoskodni.

Fegyelmi úton a megtorlás ki van zárva, ha lefokozást kellene kimondani és ez fegyelmi úton ki nem mondható.

A megtorlás fegyelmi úton akkor is ki van zárva, ha hivatalvesztést, avagy a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztését kellene kimondani.

Ha ezen új rendelkezést az eddig érvényben levő rendelkezésekkel összehasonlítjuk, *elvi* szempontból semmi eltérést, vagy lényegbeli különbséget nem tapasztalunk.

De az olvasókat e ponton nem is a hajszálfinom elméleti okfejtések, hanem a most ismertett új rendelkezések gyakorlati alkalmazása érdekli.

Nézzük meg tehát e rendelkezéseket az élet szemüvegén.

Egy szárny- (alosztály-) parancsnok jelentést kap az egyik őrsparancsnokától, hogy egy őrmester menyasszonyának meglátogatása céljából az őrsöt szolgálatmentes idejében önkényesen elhagyta és oda 48 órai tévollét után vonult csak be.

Az őrmester eddigelé sem büntetve, sem fenytve nem volt, sem szolgálati, sem azonkívüli magatartása kifogás alá nem esett, így a szárnyparancsnok fegyelem iránti érzéke azt diktálja, hogy az eset fegyelmi úton is kielégítően elbírálnak.

Azonban most az a kérdés vetődik fel, vajjon a fegyelmi elintézésnek nincs-e a törvény szerint tiltó akadály. Az új Ktbt. (1930. évi II. t.-c.) elővéve megállapítja az alosztályparancsok, hogy az elbírálandó eset a 101. §. első bekezdése szerint minősíthető *önkéntes eltávozás vétségét* valósítja meg.

Itt azonban azt olvashatja, hogy ez a cselekmény „8 naptól 6 hónapig, súlyos esetben 6 hónaptól 1 évig terjedő fogházzal büntetendő“.

Az ő megítélése szerint az adott eset az önkényes eltávozásnak nem a „súlyos“, hanem az enyhe alakja. Igen ám, de itt felvetődik az a kérdés: joga van-e az alosztályparancsnoknak ahhoz, hogy az esetet ilyen vonatkozásban is elbírálja, vagy sem? Avagy mivel az önkényes eltávozás második büntetési tétele 6 hónapon túlmenő szabadságvesztésbüntetésben írta elő „az alkalmazandó főbüntetést“ — így hát nem forog-e fenn a fegyelmi eljárást kizáró törvényes akadály és így nem köteles-e a kérdéses esetben tényvázlatot felvenni és azt ebben a formában a bünvádi üldözési jogot gyakorló kerületi parancsnok elé felterjeszteni? Ez a kérdés más szóval azt is jelenti, vajjon mikor van és meddig terjed a fegyelmi fenytőjoggal felruházott alosztály-, osztály- és csapattestparancsnok mérlegelési joga és szabadsága s mikor, hol kezdődik az a határ, amelyen túl már nem mérlegelhetnek, hanem kötelesek az esetet a bünvádi üldözési joggal rendelkező (ü. n. illetékes) parancsnok elé terjeszteni.

Erre nézve — az eddig gyakorlaton felépülő és az élet gyakorlati követelményeit szem előtt tartó — álláspontom a következő:

A fegyelmi fenytőjoggal felruházott parancsnokoknak szabad mérlegelési joguk van abban a tekintetben, vajjon az adott eset „súlyos“, avagy „enyhe“ alakja-e a minősítésnél figyelembe jöhető vétségnek. Ha azután a mérlegelés eredményeként úgy találják, hogy az önkényes eltávozásnak nem a „súlyos“ esete forog fenn, akkor már csak az első büntetési tételről lehet szó, akkor egyben élhetnek is fegyelmi fenytőjogukkal. A fegyelmi szempontokon nyugvó szolgálati érdek ugyanis az, hogy az elkövetett szabálytalansá-

gok minél gyorsabban és lehetőleg az elkövetés körében bíráltassanak el és, hogy az illetékes parancsnokok tehermentesíttessenek azon jelentéktelen esetek elbírálása alól, amelyekre nincs előírva a feltétlenül kötelező bünvádi üldözés.

Megítélésem szerint a fegyelmi fenytőjogot gyakorló parancsnokok minden olyan vétségi esetet elbírálnak a jövőben is, ahol a törvényszerinti — fentebb ismertett — tilalom erre nézve nem áll fenn és ha fegyelmi érzékük szerint az eset fegyelmileg is kielégítően elbírálnak.

Nézzünk ezek után olyan vétségeket, amelyek fegyelmileg már nem bírálnak el:

Tételezzünk fel egy, a Btk. 333. §-ába ütköző és 334. §. (Bn. 48. §.) szerint lopás vétségének minősíthető esetet, mely az alosztályparancsnok elbírálnak körébe kerül.

A lopás vétségének a büntetési tételét keresve, a Btk. 339. §-ában a következőt olvashatjuk: „A lopás vétsége egy évig terjedhető fogházzal büntetetik.“

Felmerül tehát itt az a kérdés, vajjon ezen eset fegyelmi körben elbírálnak-e, vagy sem? Van-e joga a fegyelmi joggal rendelkező parancsnoknak ahhoz, hogy ezt az esetet — a fegyelmi megtorlást kielégítőnek tartva — önmaga elbírálhassa.

Nincs! Ha ezt tenné, ezen eljárása már a mérlegelési szabadság áthágását, a törvény rendelkezéseinek megszegését jelentené és cselekménye — még ha jóhiszeműen tette is — a jogtalan önbíráskodás körébe esnék.

Ez az eset azért nem vonható a fegyelmi jogkörbe, mert beleütközik a Szolg. Szab. I. Rész 649. pontjába és ellentétben áll az 1930. évi III. t.-c. 4. §. 4. bekezdése tiltó rendelkezésével is, miután a lopás vétségére a Btk. 341. §-a a „hivatalvesztés“ mellékbüntetést is előírja.

Ez az eset tehát már a bünvádi üldözési joggal rendelkező parancsnokhoz terjesztendő fel.

Nézzünk meg még egy esetet az őrszolgálati körből, miután a csendőrségi szolgálat természete folytán ebben a körben merülhetnek fel leginkább — fegyelmi — esetleg büntető elbírálnak igénylő esetek.

Az új Ktbt. (1930. évi II. t.-c.) 106. §-ában az őrszolgálati vétség meghatározásáról ezt olvashatjuk:

„Az őrségnek az a tagja, aki a szolgálatára vonatkozó általános vagy különös utasítást akár szándékosan, akár gondatlanságból mellőzi, őrszolgálati *vétséget* követ el.“

„A vétség büntetése 8 naptól 6 hónapig, súlyos esetben 6 hónaptól 2 évig terjedhető fogház.“

Íme egy vétség! Erre 2 büntetési tétel van kizabva: az enyhe esetre egy olyan büntetés is, amely az 1930. évi III. t.-c. 4. §. 2. bek. értelmében még a fegyelmi elintézés lehetővé teszi. Míg az őrszolgálati vétség súlyos esetében már a törvényes büntetési tétel nagysága kizárja a fegyelmi elintézés lehetőségét.

Annak elbírálnak, vajjon az eset súlyos-e, avagy enyhe alakja-e az őrszolgálati vétségnek, a fegyelmi fenytőjoggal bíró parancsnok szabad mérlegelési körébe tartozik. E mérlegelés az ő fegyelmi érzékére és a fegyelem fenntartásáért reá háruló felelősségére van bízva.

Így azonban — e mérlegelési szabadsággal — annak a lehetőségnek nyitunk kaput, hogy a fegyelmi fenytőjogba olyan súlyos esetek is bele lesznek

Kormányzó Úr Öfömlétsága a budapesti japán képzőművészeti kiállításon.

vonva, amik bűnvádi üldözési körbe tartoztak — mondhatná valaki.

Hogy ez elő ne forduljon, illetve, hogy a netalán előfordult ilyen — tévesen elbírált — esetek utóbb helyesbítettessenek, ott találjuk a Szolg. Szab. 91. §-át — közelebbről a 694. pont 3. és 4. bekezdésének rendelkezéseit. Ezek előírják, hogy a csapattest — és ennél magasabb — parancsnokok kötelesek gondos figyelemmel tartani azon módot, melyen az alárendelt csapatoknál (ao., osztály) és intézeteknél a fegyelmi fenyítő hatalom gyakoroltatik. Ez okból az alosztályparancsnokok részéről hozzájuk havonta felterjesztett büntetési jegyzőkönyveket alaposan átnézni kötelesek.

Ha azután ebben a felügyeleti jogkörben a felülvizsgáló parancsnok azt látja, hogy olyan vétség lett fegyelmileg elbíráva, ami bűnvádi üldözési jogkörbe tartozott volna, úgy az ilyen esetekre írja elő a Kbp. — változatlanul maradt — 2. §. 4. bekezdése, hogy a „bírósi eljárást utólagosan meg kell indítani, feltéve, hogy a tett büntethetősége még meg nem szűnt”. Természetesen, az ezen tettért kiszabott és már esetleg végre is hajtott fegyelmi fenyítés a bíróságnak kiszabandó büntetésbe be lesz tudva.

Mindezek — a vétségekre elmondottak — állanak a fentebb ismertetett, járásbírói hatáskörébe tartozó kihágásokra is.

A fegyelmi fenyítő jogkörben rá kell mutatnunk még az elévülés kérdésének szabályozására is.

A fegyelmi kihágások elévülésére nézve a jövőben is a Szolg. Szab. I. Rész, 655. pont első bekezdésének a rendelkezései lesznek mérvadók mindaddig, amíg a most átdolgozás alatt levő új Szolg. Szab. ki nem adatik.

Ezzel szemben a vétségként minősíthető esetek elévülésénél a polgári büntetőtörvénykönyv 106. §. utolsó bekezdése, illetve 107., 108. §-ainak és az új Kbt. IX. fejezetének (főként 59., 60. és 64. §-ai) rendelkezései fognak értelemszerű magyarázat mellett zsinórmértékül szolgálni.

Vagyis, fegyelmi fenyítő jogkörben nem lesznek fenyíthetők többé azok a vétségek, amelyek elkövetésük után 3 éven (kihágásoknál 6 hó) túl jutnak tudomásra, illetve akkor, ha a fegyelmi fenyítő jogkörben tett utolsó illetékes intézkedés óta 3 év (kihágásoknál 6 hó) eltelt.

Íme itt, ezekben a szabályokban jelentkeznek azok a határvonalak, amelyek a fegyelmi fenyítőjogot a bűnvádi üldözési jogtól elválasztják.

A jövőben is állani fog az a szabály, hogy ha egy vétségi, illetve bírói hatáskörbe utalt kihágási eset elbírálás végett a büntetőjoggal felruházott (illetékes) parancsnok elé került, úgy azt már csak az utóbbi parancsnok bírálhatja el a Kbp. 138. §. változatlanul marad rendelkezésének betartásával. Vagyis még az esetben sem adhatja vissza azt a csapattest-, osztály-, illetve alosztályparancsnoknak fegyelmi elintézésére, ha az a meggyőződése alakulna ki, hogy a fennforgó vétségi eset bűnvádi üldözésre elegendő alapot nem nyújt és fegyelmileg is kielégítően elbíráható.

*Igen, igen, akár mint képzelődöl,
Mindig az állat első bennetek,
És csak midőn ezt el bírád csitítani,
Eszmé az ember, hogy nagyögösen
Megvesse azt, mi első lényege.*

MADACH.

KATONAI ISMERETEK.

Karhatalmi csapatszállítás gépkocsin.

Írta: RÉCZEY FERENC vkszt. százados.

Az amerikai Egyesült Államok hadügyminiszterének egyik legutóbbi évi jelentése arról számol be, hogy a hatásköre alá tartozó területen patkolókovács tanfolyamokat egyedül csak a kincstár tart már fenn. A polgári kovácsmesterség, mint iparág, lassú kihalásra van ítélve, a fiatal emberek pedig inkább mechanikusnak mennek el, semhogy ezt az életpályát válasszák. A lófogatolás és lovasítás jóformán már csak katonaságon belül talál alkalmazást, a polgári társadalomban a ló ma már mindinkább csak a sport terére szorítkozik.

Az Újvilág hatalmasan fejlett gépiparától és folyton fokozódó gépvontató berendezkedéseitől természetesen nagyon messze vagyunk még, de a világháború tapasztalatai, nemkülönben az azóta tisztázódott harcászati és technikai nézetek alapján nekünk is foglalkoznunk kell ezzel a kérdéssel.

Régi igazság az, hogy a hadműveletek lefolytatásának egyik lényeges előfeltétele a gyors, biztos és egyszerű szállítások lehetősége, mely alatt úgy erőznek, mint anyagnak, tehát az utánpótlásnak szállítását értjük. Nagy viszonyokban egészen a világháborúig a vasutak játszottak döntőszerepet. Mikor a német nagyvezérkar főnöke, Moltke átadta utódjának állását, ezekkel a szavakkal búcsúzott tőle: „Ha győzni akar, vasutakat építtessen, ne erődítményeket.” Kisebbségben a csapatok gyalog meneteltek, az anyagot pedig lófogatolású szekerekkel szállították a csapatok után. Csak a világháború méretei állítottak olyan követelményeket a hadvezetőségek elé, amelyeknek hadászati szempontból a vasutak, utánszállítás szempontjából pedig a lófogatolású járművek nem tudtak már teljesen megfelelni. Megint csak a technika jött ekkor segítségül. A tehergépkocsik tökéletesbedésével és mindinkább javuló országúthálózat segítségével olyan katonai szállító eszközt lehetett teremteni, mely bár rövid, de igen eredményes multra tekinthet vissza és amelynek jövőbeni kilátásai szinte alig láthatók át. Igaz, hogy már a világháború előtt is foglalkoztak, főleg francia katonai körök, az autószállítás lehetőségével és a gépkocsi segítségével történő csapatszállítással, de igazi kibontakozást csak a nagyháború hozott. A francia hadsereg 1914-ben mintegy 6000 gépkocsival rendelkezett, 1915-re ez a szám már 18.000-re szökkent fel és 1918 október végén kb. 95.000 gépjárművük volt. Az antanthatalmak a világháború befejeztékor mintegy 200.000 gépkocsival rendelkeztek. A központi hatalmak szerényebb műszaki helyzetükhöz mérten természetesen nem érték el ezt a mennyiséget, de pl. Németországnak 1914 októberében rendelkezésre

álló 1300 drb kocsiszáma a világháború befejezéséig 40.000 gépjárműre emelkedett.

A tapasztalatok azt mutatták, hogy gépkocsival történő szállítások a vasutat helyettesíteni egyelőre még nem tudják, de igenis nagymértékben felhasználhatók a vasutak kiegészítésére akkor, ha megfelelő úthálózat áll rendelkezésre. Különösen oly esetekben alkalmazhatók sikerrel, ha kisebb egységeket aránylag rövidebb távolságokra, de gyorsan kell eltolni. Ilyenek a harcászati csapatmozgások, melyeknél gépkocsik beállításával meglepő és döntő eredményeket érhetünk el. A szállításoknak ilyen értelmű, valóban mintaszerű alkalmazását elsősorban a franciáknál láthattuk. A párisi hadimúzeum egyik termében külön talapzaton egyszerű, pirosra festett városi autótaxi szerénykedik. Az egyszerű bérautó szimbólumot jelent. 1914 szeptemberében a német támadó hadseregek jobbszárnya Párishoz veszélyes közelségbe került és a főváros elveszte napok kérdésének látszott. Páris városa újra maga előtt látta az 1870—71-i hadjárat eseményeit, mert a német gránátosok dühörgő léptei óráról-órára közeledtek. A helyzetet a marnei csata néven ismert fordulat változtatta meg. Ennél a hadműveletnél Páris katonai parancsnoka, Galliéni tábornok a francia 7. hadosztályt sebtében összeszedett teher- és személyautókon, köztük utcai autótaxikon szállította a legelső német jobbszárny ellen. A hadosztály idejekorán történt beavatkozása lényegesen hozzájárult a franciák eredményéhez.

Ettől kezdve csapateltolások számára rendszeres gépkocsicsoportokat állítottak fel. Egy-egy ilyen gépkocsicsoport 200—300, sőt 500 gépkocsiból is állott és a Foch tábornok parancsnoksága alatt álló északi hadseregeknél kiadós alkalmazásra is került.

1916 februárjában Verdun védelmének előrelátható volt, hogy a küszöbön álló német támadás legelső tevékenysége a francia utánszállító vasútvonal (Clermont—Aubreville) szétlövetése lesz. A franciáknak tehát választaniuk kellett. Vagy feladják Verdunt és ezzel a francia arcvonal sarkpontjától fosztják meg magukat, vagy az egész hadműveletet országutakon, gépkocsikra alapozva szervezik meg. A választás utóbbira esett és a bekövetkezett német támadás hét hónapja alatt a francia autócsapat valóban páratlan teljesítményt mutatott fel. Az autószállításra a Barleduc—Verdun országutat bámulatos szervezettséggel rendezték be. Útkarbantartásról akként gondoskodtak, hogy az útvonalon minden 15—20 méterre egy-egy munkást állítottak fel, aki állandóan meszet, kavicsot és útanyagot dobott minden egyes elvonuló gépkocsi után. A tehergépkocsik végtelen lánc formájában egy sorban oda és egy sorban visszafelé megállás nélkül, éjjel és nappal közlekedtek. Menetükben 10—15 másodpercre következtek egymás után, de voltak időszakok, amikor az egyes gépkocsik 5 másodpercre követték egymást. A szállítás statisztikája bámulatraméltó. Február végétől március 7-ig az autók 132 zászlóaljat, vagyis naponként 13.600 embert és naponta 1500 tonna anyagot (főleg lőszert) szállítottak. Március, április és május hónapokban pedig összesen 1.800.000 tonna anyagot és havonta átlag 400.000 fő embert, ezenkívül kb. 200—250.000 sebesültet szállítottak ezen az útvonalon, amelyet a franciák hadtörténelme „voie sacrée”-nek, „szent út”-nak nevez. Az útelhasználódásra jellemző, hogy e hatalmas anyagmozgatásnál kb. 380.000 tonna volt a karbantartás céljából szállított útanyag, ami más szóval azt jelenti, hogy átlag minden tizedik gépkocsi kavicsot és útanyagot szállított. Ezt a teljesítményt február végén

3500, márciusban átlag 9000, június közepe felé átlag 12.000 autó hajtotta végre.

A világháború folyamán francia részen gépkocsikon eltolt csapatok létszáma meghaladja a 23 millió főt.

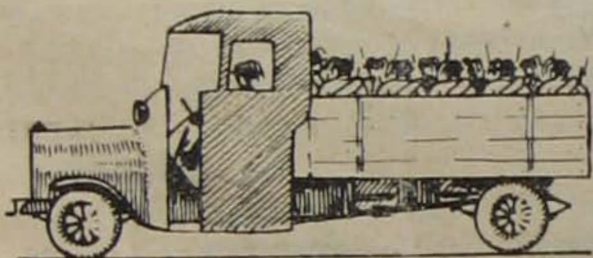
Ezek az adatok eléggé mutatják azt a jelentőséget, amelyre a gépkocsiszállítás emelkedett. Jelenlegi szerény viszonyaink folytán nem gondolhatunk ilyen nagyarányú szállításokra, de elő kell készülnünk arra, hogy kisebb egységeket, így zászlóaljakat, ütegeket, esetleg ennél kisebb csoportokat készenlétbe helyezett gépkocsikon gyorsan eltolhassunk. A gyalogos teljesítménye az óránkénti 4 km helyett 12—15, sőt 20 km-re is növekszik, a napi teljesítményt 25—40 km-ről 60—80—100 km-re fokozhatjuk, nem számítva azt a nem megvetendő előnyt, hogy a csapat pihent erőben érkezik rendeltetési helyére. Harcászati szempontból meglepően, nem várt irányból beavatkozó zászlóalj az útközet eredményét döntheti el. A szállítás berendezése — ha az úthálózat megfelelő — nem okoz különleges nehézséget, de mindenesetre feszes szervezést kíván.

A csendőrség karhatalmi szolgálata szempontjából a gépkocsiszállításnak fokozott jelentősége van. Kisebb osztagokat, egy vagy két csendőrszázadot gyorsan, meglepően tudunk ilyen módon eltolni arra a helyre, ahol karhatalom szempontjából éppen szükség van rá. A be- és kirakás nem olyan körülményes, mint a vasúti szállításhoz, az indulás és megállás nincs időhöz kötve és forgalmi zavaroknál egy gépkocsi megsérülése nem bénítja meg az egész szállítást.

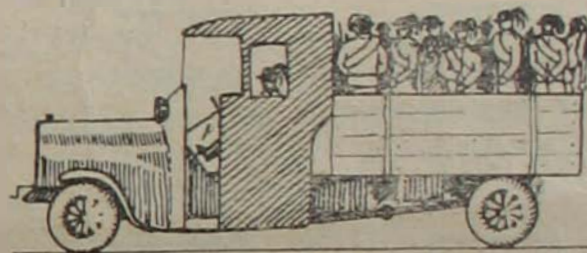
Ehhez tudnunk kell, hogy mennyi egy gépkocsi teljesítőképessége.

Karhatalmi gépkocsiszállításra természetesen hártsolt gépkocsikat is igénybe vehetünk, de sokkal jobb, ha katonailag szervezett gépkocsioszlop vagy oszloprészleg áll rendelkezésre. Az országúti közlekedésre berendezett tehergépkocsikat könnyű vagy nehéz gépkocsioszlopokba vonjuk össze, csapatszállításra rendszerint előbbi használjuk fel. Egy oszlopnál a hozzátartozó személy-, vontató-, műhely- és tartánykocsikon kívül 20 kihasználható tehergépkocsi van,

Egy 3 t. tehergépkocsin szállítható:

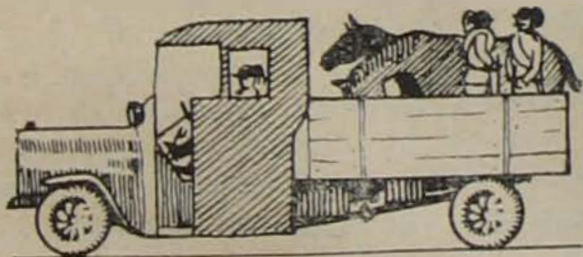

25 ülő

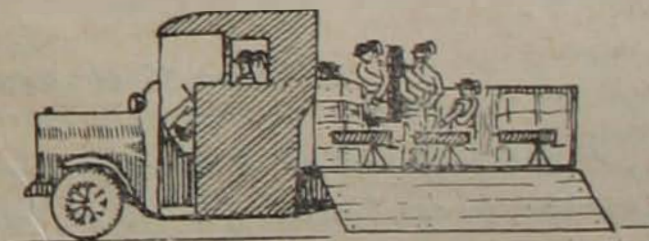
30 álló felszerelt ember

vagy

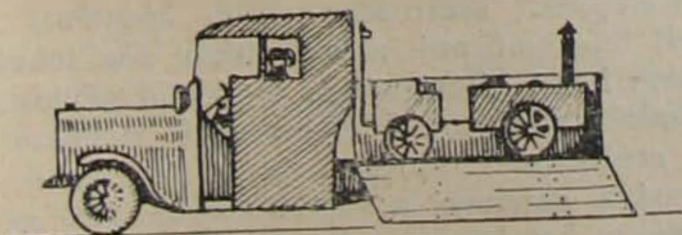
2 ló és 2 ember

vagy

3 gp lőszerrel és kezelőkkel

vagy

1 mozgókonyha 3-4 napi élelemmel

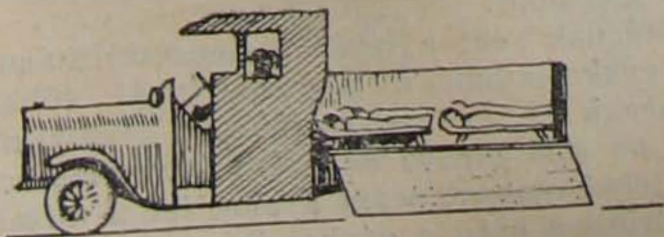
vagy

vagy

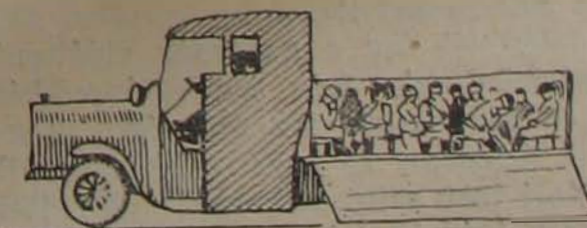
1 kocsi 8-10 emberrel

vagy

4 fekvő sebesült

vagy

15 ülő sebesült

amivel csapatszállításnál kereken két puskás századot lehet elszállítani, járművek és lovak nélkül, de teljes felszereléssel. Egy korszerű puskás század állománya átlagban 215 ember, 21 ló és 6 jármű. Csapatszállításnál azonban a járműveket és a lovakat visszahagyjuk, csak rakományukat visszük el. Az így visszamaradtak gyalog követik a szállítmányt és a „gyaloglépcsőt” képezik. Ha gyaloglépcső nélkül mindent szállítani akarnánk, úgy természetesen lényegesen több teher-

gépkocsira van szükség, — egy puskás századot teljes egészében pl. 23 gépkocsira lehet csak berakni. De erre rendszerint nincsen szükség, mert akár harcászati, akár karhatalmi szállításról legyen szó, a gépkocsikon beérkező lépcső feladatát önállóan is meg tudja oldani addig, amíg a lovak és járművek beérkeznek.

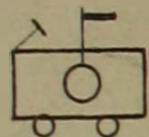
Gépkocsiszállításnál tehát egy puskás századot vagy ezzel egyenlő erejű karhatalmi egységet kb. a következőképpen lehet berakni:

Egy korszerű puskás szd. gépkocsi szállítása:

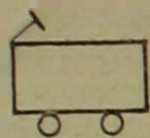
(Gyaloglépcső képzéssel)

Gépkocsikra berakásra kerül:

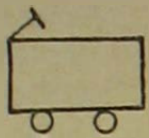
Szd. ptk. (ptk. rajjal) } 5 tiszt kb. 200 fő
4 puskás század }
négy löszeres máltás állat (két pu., két gsz.)
1 mozgókonyha
ezenfelül rakományként
a máltásállatok löszerrakománya
a löszertocsi, a harcesztözhocsi, a gsz. kocsi
és a konyhatocsi rakománya.

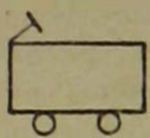
Szd. ptk. raj
1, 2, pu. század
ptk. félraj

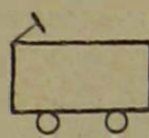
2/3 1. század

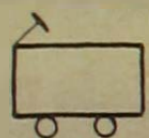
1/3 1. század
1/3 2. század

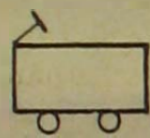
2/3 2. század

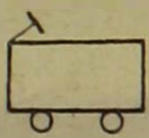
2/3 3. század

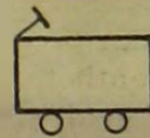
1/3 3. század
1/3 4. század

2/3 4. század

2 löszeres máltásállat rakománnyal

2 gsz. máltásállat rakománnyal

1 mozgókonyha
a konyhatocsi rakománnyal

Minden 10 gk. összesen 300-350 m hosszú oszlopot jelent.

A gyaloglépcsőben a vonat ptk. vezetése alatt a vonatlegénység, a löszér és felvételező ottisztok (t. t. küldönc, lovász, kocsisok), a szd. ptk. hátsólorca, a mozgókonyha fogatolása, a löszér, harcesztözhocsi, golyószórás és konyhatocsi üresen menetelnek.

Egy hasonlóan berakodott korszerű gyalog zlj.-nak 41-44 tehergk.-ra van szüksége. A gk. oszlop hossza kb. 1300 m.

Igen gyakran adódnak természetesen helyzetek, amikor nemcsak gyalogságot, de tüzéséget lövegekkel és lovakkal, műszaki alakulatokat, páncéljárműveket vagy hadihídanyagot is kell gépkocsikon szállítani. Ezeknek a nagyarányú szállításoknak tervezése, előkészítése és lefolytatása igen körültekintő, gondos előmunkálatokat kíván meg. Korszerű hadseregeknél ezen a téren is állandó kísérletezés folyik.

Nehezebbé válik a helyzet akkor, ha nem áll annyi gépkocsi rendelkezésre, mint amennyire a szállítandó csapatnak szüksége van. Különösen szerényebb felszerelésű hadseregeknél, vagy hirtelen beálló szállítás elrendelésénél fog e nehézség előállni. Láttuk, hogy egy zászlóaljnak még gyaloglépcső-képzéssel is több mint 40 gépkocsira van szüksége, ütegenként ez a szükséglet átlagban 15 kocsi. Teljes szállításnál a gyalogzászlóalj több mint 100, egy tábori üteg 80-100 gépkocsit vesz igénybe. Ha vegyes összeállítású na-

gyobb különítmények szállítását (több zászlóalj és több üteg) kell lebonyolítani, akkor ritkán fog lehetőség adódnni arra, hogy hirtelenében elegendő gépkocsi-oszlopot tudjunk összevonni. Hogyan segít ilyenkor a vezetőség? A szállítandó csapatot annyi részlegbe — lépcsőbe — osztja, amennyi a rendelkezésre álló gépkocsikon egyszerre berakásra kerülhet. Egy és ugyanazon csapat (csapatrészleg) a távolság egy részét gyalogmenetben, egy részét szállítva teszi meg. A szállítás így természetesen lassúbbá válik, de mégis hasonlíthatatlanul gyorsabb, mint ha az egész utat gyalog kellett volna megtenni.

A szállításnak ezt a nemét „menetszállításnak” nevezzük és gyakorlatban a végrehajtásnál többféle módon járhatunk el. Legegyszerűbben tervezhetjük akként, hogy az első turnus az egész útvonalat autón teszi meg, a többi csoport pedig gyalog indul útba. Az első lépcső kirakása után a gépkocsik visszafordulnak,

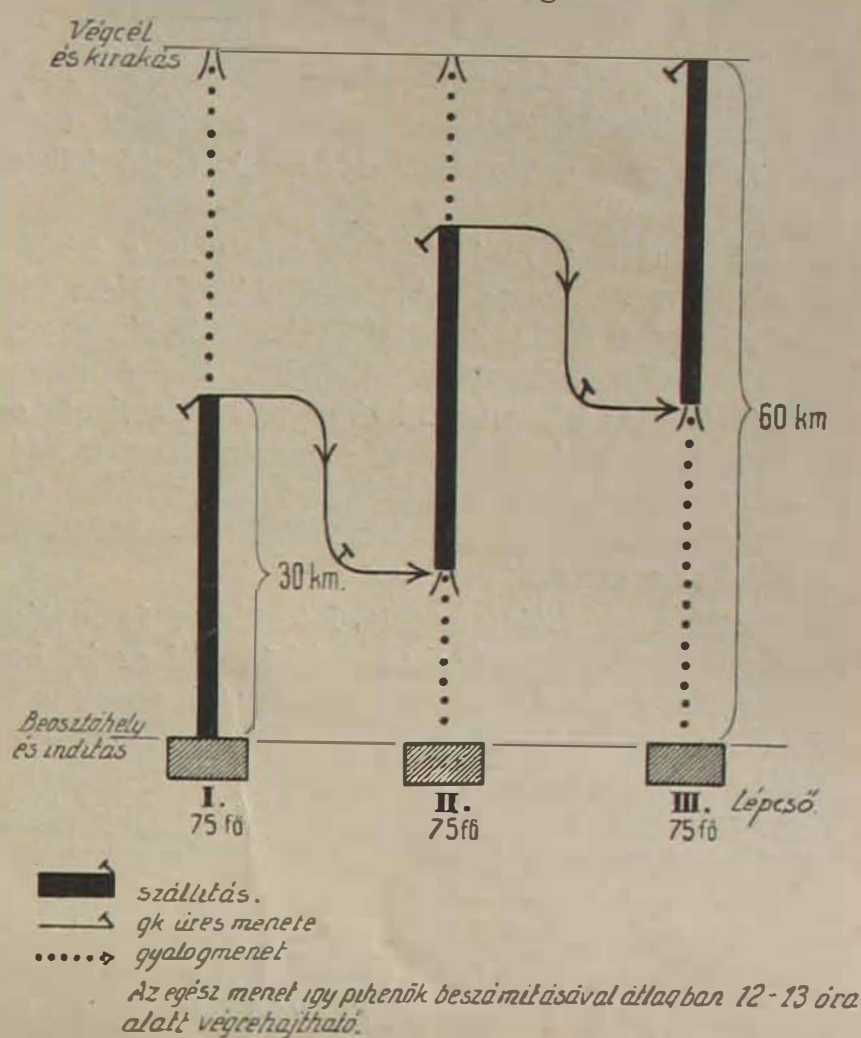
elébe kerülnek a menetelő többi csapatnak, berakják a következő lépcsőt és a szállítást az utolsó turnusig hasonlóan folytatják. Legjobban jár ennél természetesen az első lépcső, amelyik semmit sem menetel. Minél későbbi csoportba kerül a csapat, annál inkább fokozódik menetteljesítménye és csökken autón megtett útja. Ennek a szállítási módozatnak nagy hátránya tehát, hogy a csapatok nem egyforma erőállapotban és nem egyszerre érkeznek meg a kirakás helyére. Tudjuk, hogy milyen nagy jelentősége van annak, hogy teljes erőnkkel egyszerre tudjunk fellépni. Harcászati szempontból egyenesen kárhozatos lehet, ha erőnket egymás után kisebb részlegenként kell bevetni. De karhatalmi szempontból is fontos, hogy a döntő helyen egyszerre nagyobb kh.-erő jelenjék meg, ami egységes megjelensévével már rendet és nyugalmat teremt. E cél érdekében rendszerint olyan módhoz folyamodunk, amelynél az egyes szállítámlépcsők gyalog megteendő útja és a szállítás útja is egyforma nagy, a kitűzött célba pedig valamennyi szállítmány egyidőben érkezik.

Ennél is valamennyi szállítámlépcső egyszerre indul el; az első gépkocsikon, a többi gyalog. Az első lépcső nem a végcélig megy autón, hanem útközben rak ki és menetét gyalog folytatja, a gépkocsi a kirakási helytől fordulnak vissza a következő szállítámlépcsőért, amelyet berakva, ismét egy darabig szállítanak, majd a következő turnusért mennek vissza. Világos, hogy ennél a szállításnál tudnunk kell, hol történjék az első lépcső kirakása.

Rövid kis számtani művelet után ennek a nyitját is megoldhatjuk.

Tételezzük fel, hogy egy 225 főből álló csendőrszáznak a gyülekezés helyétől 60 km távolságra lévő helységben kell gyorsan kh. szempontból megjelennie. Ha vasút rendelkezésre nem áll, gyalogmenetben ez két napot jelent. Az előjáró parancsnokság a menet gyorsítása érdekében három tehergépkocsit bocsát a századparancsnok rendelkezésére, aki menetszállítást alkalmaz. A tehergépkocsikon egyszerre 75 fő szállítható, a csendőrszázat tehát három szállítámlépcsőre oszlik. Egyszerűbb számítás kedvéért a gépkocsi menetsebességét óránként 12 km-ben, tehát a gyalogsebesség háromszorosában állapítjuk meg. Ebben az esetben, ha a megteendő távolság kétszeresét elosztjuk a megalakult csoportoknak eggyel nagyobb számával, megkapjuk azt a távolságot, amelyet az első szállítámlépcső autón tesz meg és ahonnan a gépkocsi a második lépcsőért visszafordulnak. Vagyis $120 \text{ km} : 4 = 30 \text{ km}$.

A szállítás tehát a következőleg alakul:

Végrehajtásnál a csapatszállításra szánt gépkocsikat a szállítandó csapat elhelyezési körletéhez közel kell csoportosítani, esetleg külön indulási helyet jelölünk ki. A szállítandó csapat parancsnoka a szállítás vezetője, míg a szállító gépkocsik (gk.-oszlop) parancsnoka a szállítás műszaki vezetője. Az egyes lépcsők parancsnokai szállítámlépcsőparancsnokok. A szállítás vezetőjének tervei szerint a szállítás számára a műszaki vezető sorolja be az egyes gépkocsikat, az egyes kocsi-részek a kocsi-parancsnok vezetésével szállnak be. Köpeny felölthető, szerelvénynek kéznél kell lenni, fegyvereket általában ki kell üríteni, pisztolyok töltve maradhatnak.

Szállítás alatt pihenők az első 10 km és minden további 30 km után szükségesek. Menet alatt az egyes gépkocsik átlagban 30 m távokzt tartanak, kirakásnál 20 m távkozra állanak meg egymástól. Ha útközben egyes gépkocsik üzemzavar miatt a menetet nem folytathatják, az utat gyorsan szabaddá kell tenni, hogy a többi gépkocsi akadály nélkül mehessen tovább. Az üzemképtelen kocsi szállítmányát ideiglenesen a többi szállítmányra kell szükségszerűen elosztani.

Egy erdélyi haramia.

Irtá: —th—n.—

Egy Lugos melletti almakereskedő románval beszélgettem egyszer, aki a csendőrségről a következő jellemző dolgokat mondta el:

— Jaj, uram! A régi időkben más volt a csendőrszolgálat nálunk. Annak volt tekintélye. Nem történt meg, hogy a járőr elhajtott volna tőlünk egy-egy birkát, vagy szárnyast rekvirált volna. Ha a magyar csendőrnek őrájárát közben szüksége volt valamire: egy kis tejre, sajtra, túróra, megvette pénzért, rendes árért. Ma, ha egy kocsi szilvát beviszek Lugosra, az úton megdézsmálja a rendőr, a finác, a csendőr. Mire beérek Lugosra, már alig van mit eladnom.

A román megszállás alatt lévő területen felburjánzó bűnözők munkáját még nagyban megkönnyíti az is, hogy a közbiztonság őreit a közigazgatási hatóságok túlzottan megterhelik politikai természetű munkákkal.

Érdekes és jellemző, hogy a közbiztonság süllyedésével párhuzamosan Romániában kifejlődött a bűnöző egy típusa, a bandita- vagy haramia-típus, amely nagyon hasonlít az északamerikai vad-nyugat haramiájához, a revolverét lelkiismeret nélkül használó fenegyerekhez. E bandita-típus jellemző vonása, hogy egyedül dolgozik. Megjelenése rémületkeltő, szuggesztív. Véres keze válogatás nélkül ontja a halált. Utónállása, rablása ritkán múlik el vér, gyilkosság nélkül.

Ennek a romániai banditának prototípusa volt Balán, az erdélyi havasok réme, Csík, Brassó, Fogaras, Háromszék és a Havas Alföld vakmerő, véreskezű haramiája.

Balán a régi Magyarország keleti határán született: Lóvészen. Az összeomlás után, amikor az oláh hadsereg bevonult Erdélybe, amikor az őslakók a legnagyobb bizonytalanságban éltek, amikor felfordult minden, sokan akadtak, kik e bizonytalanságot felhasználva, a társadalmi rend korlátai mögül kilendültek s illegitim úton akartak hírhedséget, vagyont szerezni. Ezek közül a kalandorlelkű emberek közül való volt Balán is.

Zekében, háborúból nála maradt fegyvereivel a havasok közé vette magát s innen csapott le, mint a ragadozó madár, hol egy kúriára, hol az országút utasára.

Ideális lelki motívumai hamarosan elkoptak. A vagyonyszerzés, majd az ok nélküli vérengzés jellemezte minden tettét. Egyedül dolgozott. Ha vérengző bűncselekményét elkövette, a tanukat mindig a legnagyobb kegyetlenséggel írtotta ki. Ha ölni kellett, ölt válogatás nélkül. Agastyánt, gyermeket, leányt, asszonyt. Ölt, mint a tigris, olyan kegyetlenséggel, de azzal a szándékkal mindig, hogy rémes tettei tanuitól megszabaduljon.

Talán a neve sem került volna forgalomba, talán a gyilkosságok után még személyleírást sem tudtak volna adni a gyilkosról, ha a megrögzött rabló elbizakodottságából, hetvenkedésből nem adja le a névjegyét minden bűncselekmény elkövetése után a helyszínen:

Én cselekedtem! Én, a rettegett haramia: Balán.

Sőt, amikor Csík, Fogaras, Brassó vármegyék rettegett rémét a nyomozóhatóságok hiába üldözték s amikor fejére — ha jól emlékszem — 25.000 leu-t tűztek ki, vakmerőségét annyira fitogtatta, hogy vendéglőkben, ahol étkezett vagy ivott, cédulát tett a pohár, tányér alá. A cédulán csak ennyi állott: Itt járt Balán.

Hosszú, keserves harcok után a rettegett rablógyilkos végre kézrekerült. Elfogója Horváth Balázs volt, aki a régi időkben őrmesterként szolgált a m. kir. csendőr-

ségnél. Balán, a székely havasok réme, az akasztófát, — ahová gonoszsága juttatta — méltán megérdemelte.

A véres bűncselekmények egész halmozata követte el. Vonatokat állított meg és fosztott ki. Autókat tartóztatott fel, utasait kirabolta, meggyilkolta. Román csendőrházban tolatkodott be vagyonos emberek házába; vér, gyilkosság és fosztogatás maradt nyomában. Vakmerőségéhez csak gyorsasága volt hasonló. Megfordult Temesvárt, pár nap múlva Brassóban hallatott magáról. Alig múlt huszonnégy óra, már Jassiból vagy Bukarestből jött a hír, hogy a hírhedt haramia rablógyilkosságot követett el itt is, ott is.

Mindig egyedül dolgozott. A helyzet alapos kitanulása után fogott hozzá a munkához. Munkájában áruhát használt, román csendőr, elegánsan öltözött úr, román bocskoros paraszt, vagy abaszűrkebe öltözött székely. Úgyesen forgott. Fellépése biztos, megnyerő és szuggesztív volt.

A nőkre különös hatással volt, lenyűgözte őket — vagy mint székely fonóban (kalákában) mondani szokás: — megkötötte őket. Információit rendszeresen ezektől szerezte. Úgyes beszéddel gyanu nélkül kiszedte mindent belőlük, amire szüksége volt. Hízogó simulekonysággal, kedves barátsággal viselkedett mindenkivel, akikre szüksége volt. A következő pillanatban aztán mindezt kezében pisztollyal támadt a meglepettekre, nem használta a régi betyár hátborzongató felhívását. Tűz villant elő pisztolyából s áldozatai hörögve roskadtak le biztos keze lövésétől. A pénz felkutatása csak az áldozatok kimúlása után következett. Bokáig gázolt a vérben, amikor áldozatainak holttestét kikutatta, amikor feldúlta a bútorokat, szekrényeket, ládákat. Zsákmánya az ékszer, de főleg a pénz volt.

Véres tettei után a helyszínről nem autóval, motorbiciklivel menekült, — mint a modern haramia — hanem nyugodtan, igénytelenül, gyalog. Kezdetben a főútvonalakon, csak azután tért be egy-egy patak mentén vagy erdei ösvényen biztos rejtekébe. Kitűnő terepismerte volt. Rejtekhelyei az erdő, szikla, barlang. Itt volt ruhatára. Itt cserélt ruhát. Mert egy-egy rablógyilkosság után más ruhában folytatta útját tovább. A másik ruha jobb időkre ott maradt. Ezeken a helyeken őrizte a nehezebben szállítható ezüstneműeket is addig, amíg értékesíteni tudta.

Kitűnő emlékezőtehetsége volt. Feljegyzést semmiről sem csinált, mégis emlékezett mindenre.

Mivel vállalkozásait nagy vérengzéssel vitte végbe, tanuk nem maradtak életben a helyszínen, a nyomozóhatóságok a rettegett haramiáról személyleírást beszerezni nem tudtak. Csak a név: Balán vált közismertté, fogalommá.

Kézrekerítését pedig nagyban megnehezítette és a nyomozás szálait összekúsálta az, hogy ahol egy bestiális rablógyilkosság nyomozásában fennakadtak, ott ismét csak őt kezdték emlegetni: — Ez csak Balán lehetett. Ez Balán volt.

Igy azután, — mert sokszor egyidőben, de különböző helyen elkövetett vérengzést a Balán rovására írtak — a rettegett haramiát bizonyos misztikum vette körül, amelynek hatása alatt állott a nép, de a nyomozóhatóságok is.

Innen volt az, hogy Balánt, egész elfogatásáig, rablóvezérnek nézték. Olyannak, akinek számos cimborája van, kik vak engedelmisséggel teljesítik vezérük parancsát.

Elfogatása után mindez megdőlt. Akkor sült ki, hogy csak egy vakmerő, biztos fellépésű emberről van szó.

Egyik legvakmerőbb utónállása a következő volt: Palánka és Ploesti között egy autó haladt. Az autón a soffőrön kívül még öten ültek. Három katonatiszt, egy bankigazgató és egy földbirtokos. Valamennyinél golyós fegyver — vaddisznóra mentek.

Peák Imre ny. honvéd-tiszthelyettes fiával együtt lóháton világkörüli útra indul.

Egy kanyarulatnál egy ember ugrik a kocsizelő, kezében revolver, megállást parancsol. A sofför fékez, az autó megáll, valamennyien parancsra emelik kezüket az ég felé, sorakoznak úgy és oda, ahova az útonálló parancsolja. Az útonálló fürgén átkutatja az autót, a fegyvereket összeszedi, sőt sorra meg is tölti, azután nevetve hajítja a hat ember lábához revolverét:

— Szamarak, hisz meg sincs töltve! Nem volt már töltényem. Muszáj volt fegyvert, töltényt szereznem.

Néhány óra múlva a járókelők az országúton keresztbeállítva egy autót találtak. Az autó mellett hat ember hullája feküdt levetkőztetve. Hat rend ruha, öt fegyver és az áldozatoknál talált pénz — a bankigazgatónak 250.000 leu-je volt — a zsákmány és a töltények... Mindegyik egy emberélet!

De azután Balánt is utólérte a végzete. A végzet itt is, mint nagyon sok esetben, női alakban jelentkezett. A nő egy 14 éves formás, szép kis leány volt. A feketehalmi szállodás leánya.

A szálloda jómentelű, látogatott hely volt. A jómódú vendéglős öröme leánya volt, aki már nagy leánynak számított s a környékbeli fiatalság szívesen kereste fel a szállodát és szívesen szórakozott a szülők társaságában a szép fiatal leánnyal.

Egy nyári napon egy földbirtokosnak látszó ember tért be a szállodába. Szobát bérelt. A következő napon már a tulajdonos családjával is megismerkedett. Bemutatkozott a kisleánynak is, akit ezóta állandóan mulattatott. Pár napig lakott Feketehalmon. Jó vendég volt. Sokat költött. Barátságos, kedves modoráért megszerették. A szülők semmi rosszat nem láttak abban, hogy kisleányuk néha el-el sétál a szálloda körüli kertben a kedves új ismerőssel.

A pár nap hamar eltelt s Balán, mert hisz ő volt a földbirtokosnak látszó ember, búcsúzott, de megígérte, hogy nemsokára, mert erre lesz útja újra, betér a szállodába.

Alig mult el egy hét, a kedves vendég ismét jelentkezett. Szívesen fogadták. Pedig ha tudták volna, hogy a halál árnyéka, dehogy is látták volna szívesen. Nyár utója volt. A szállodában kevesen laktak. Este nagy vacsora volt a szálló nyitott terrasán. Sokáig fennmaradt a család Balán társaságában. De volt a társaságban még két falubeli ismerős is. Poharazás közben vidáman beszélgettek.

Közben a vendéglős leánya nyugovóra tért.

Nem sokkal később Balán is búcsúzott és visszavonult.

Pár perc tellett csak el, amikor a terrasra ugrott, mint a tigris, váratlanul, meglepetésszerűen. Mindkét kezében pisztollyal. Nem szólt semmit, csak tüzelt. Az első lövésre az apa bukott le holtan. A többi lövés is mind talált. A fennmaradt társaság mind megsebesült. Csak egynél nem volt a lövés halálos. Ennek még volt ideje arra,

Az ezreddobosi állást a XVIII. század elején szervezték és pedig nem mint a zenekar vezetőjét, mert akkor még nem voltak ezredzenekarok, hanem mint a dobosok legidősebbikét. Ő neki kellett a dobosokat az ezred, továbbá az idegen hadseregek dobjeleiben és a kutyabőrnek dobbré való lüktetésében kiképezni. Ő vezette a takarodó, vagy egyéb, az összes dobosok által adandó jelek verését; a táborban a dobokat a főörség előtt összegyűjtötte és gulába rakta; ő őrizte az ezredes és az alezredes partizanját. Hadikövetül is volt küldhető, amiért külön díjazást kapott. Midőn a XVIII. század közepén az ezredzenekarokat szervezték, az ezreddobos lett annak legidősebb altisztje. 1858 óta őrmesteri rangja volt és az őrmester számára előírt illetékeket kapta.

hogyan fekve, sebtől véresen előrántotta revolverét és rálőtt a haramiára.

A lövés talált. Balán lábát a bokán felül lőtte keresztül.

Egy lövés a haramia pisztolyából s az ellentálló férfi homlokán támadt piciny vérző foltocska jelezte, hogy ez is halott.

A következő percekben felszakította a vendéglős leányának szobaajtóját, a haramia vitte a leányt, ki a rémülettől elájult. Magával hurcolta járatlan utakon be az erdő mélyére. A friss levegő, az erdő nedves, páratelt hidege a szerencsétlen kisleányt magához térítette, aki elkezdett jajveszékálni, segélyért kiáltozni.

A leányt nem lehetett megnyugtatni. Sírt, lármázott és segítségért kiáltozott tovább. A rémes út egyre tartott. A keskeny hegyiösvényen bukdácsolva haladt áldozatával a haramia. Tenyerével befedte a leány száját és vonszolta tovább. Ág csapta, galy tépte mind a kettőt.

Amde egyszerre juhászkutyák — amelyek a farkassal is fogra mennek — ugatása hallatszott. A nyájörzök fal-kába verődve közeledtek, de jöttek a fejszés juhászok is. A száraz fenyőágak ropogása jelezte jöttüket.

A haramia megtorpant. Gondolt egyet. A leányt letette ölelő karjából, letért az ösvényről — be az erdőbe.

A leány ájultan ottmaradt. Itt akadtak rá a kutyák, juhászok. Mikor feleszmélt, elmondotta, hogy mi történt vele. A juhászok azután felkarolták és hazavitték.

A szerencsésen megszabadult kisleány nem is sejtette, mi vár rá otthon. A világosság nem aludt ki, de az egész épület néma volt. A terrazon is égtek a lámpák. A látvány borzasztó volt. Vérbefagyva holtan, ott feküdt az egész társaság. Legyilkolva az egész személyzet; pincér, csapos, pikkoló.

Fellármázták az egész falut, megérkezett az őrsről a csendőrijárőr is. Eljött Horváth Balázs is, aki alaposan kikérdezte a leányt s megkapta végre — amit eddig a nyomozó hatóságoknak nem sikerült megszerezniük — Balán pontos személyleírását. Megtudta, hogy Balán egyik lába megsérült, sőt menekülésének iránya felől is tájékozódott némiképen.

Nem sokat habozott, visszasietett a faluba, lehányta magáról az oláh csendőrruhát. Pakulárnak öltözött, maga mellé vette egyik megbízható társát, aki hasonló módon öltözködött fel. Ruhájukba rejtették gondosan megtöltött ismétlőpisztolyukat. Más fegyvert nem vittek magukkal, csak még egy-egy botot. Azután a juhászokkal útnak indultak, fel az erdőbe, a hegyek közé.

Együtt ballagtak egészen addig a helyig, ahol a haramia a leányt elhagyta s a járt ösvényről az erdő sűrűjének fordult. Gondosan megnézték minden követ, minden bokrot. Látták azt is, hogy a lábnyomok mellett néhol véres a talaj. Ebből megállapították, hogy Balán nyitott vérző sebbel menekült.

E helyen azután megpihentek s a juhászoktól elválva, csak akkor folytatták útjukat, mikor világosodni kezdett.

A nyomonkövetés lassú, nehéz mesterség még kutyával is, hát még kutya nélkül. A túlelvő erdő avarja mindenütt egyforma síma, egyforma magas. Nem süppedékes, nem nyomórő. Itt a nyomot inkább a frissen törött száraz ágak mutatják, amelyeket a fenyőerdő fái sűrűn vetnek le a síkos, nedves talajra. Itt a nyomkövetés lassan, lépésről-lépésre történhetik csak.

A pásztornak öltözött két csendőr is így haladt előre. Lassan, óvatosan, meggörnyedve, mintha a földre került levelek között elveszett tűt kerestének. Jó szerencséjével mentek előre, mert biztatónan integetve egymásnak

itt is, ott is rámutattak egy törött galyra, egy csizmatajp okozta csúszásra. Ott egy vércsepp. Mellette egy égett gyufaszál. Az üldözött itt gyújtott cigarettára...

Az út meredeken haladt felfelé, majd a hegytető után mély szakadékba siető patak habjai tájékozva törtek meg a páfránnyal beágyazott görgeteg köveken.

Hosszú időbe tellett, míg idejutottak. De a nyom idevezetett. És jól mentek a nyom után, mert az a patak mentén tisztán és határozottan látszott.

A két álruhás csendőr alakja itt már kiegyenesedett. A nyom már így is látható volt. Nem kellett meghajolniok. Nem kellett soká menniök, mert egy tisztáson, ahol a patak kiszélesedett s egy mélyebb ágyban elcsendesült, egy embert láttak a patakban, aki a lábát mosta.

Balán volt, a szállodás leánya jó személyleírást adott. Barátságosan ráköszöntöttek, majd hirtelen pisztolyt rántottak elő, közrefogták, kicipelték a vízből, megkötözték, ezt megelőzően fegyvereit elszedték tőle.

Így került Balán csendőrkézzre. Egész sor véres és vakmerő bűncselekményt beismert, de nagyon sokat tagadott, amit nem is lehetett rábizonyítani.

A harcigázokról.

Irt: NOMEN.

Isten az emberbe talán minden érzésnél erősebben oltotta bele az önzést. Amíg az egyén kicsinyes önzése megvetendő és a közre sokszor káros, addig egyetemes közös nemzeti és gazdasági önzését, a hazaszeretetet magasabb cél megszépíti, az önfeláldozás fenségesse magasztosítja és a történelem értékes tradícióvá nemesíti. Amíg az önzés háttérbe szorítása az egyes embernél szép és felemelő, addig nemzeti céloknál mindig az önzés érvényesül, elnyomása vétek és lelkiismeretlenség. A gazdasági önzés hajtóereje az ipar és mezőgazdaság fejlesztésének, ez szabadversenyt jelent, ami mindig egyenlőtlenséget, ezzel elégedetlenséget és féltékenységet szül. Jól tudjuk, hogy a nemzeti elégedetlenség nemhogy közvetlen oka, hanem feltétlen megteremtője a háborúnak. Ne felejtjük el, hogy amikor minden baj és nyomor kútfőjének a háborút nevezzük, a háborúhoz mindig egy szebb jövőndő csalóka képe és a gazdasági válságtól való félelem vezetett. A háború elmaradásának következményeit nem ítéld meg, hisz nem tudhatjuk, hogy a termelvények túlhalmozódása milyen gazdasági, a hatalom eltolódása milyen politikai és a nép katonai nevelésének hiánya milyen fegyelmi, ezzel társadalmi bajokhoz vezetne.

A háború az emberiség sorsa kialakulásának egyik legfontosabb tényezője. Ha a békét dicsőítő és élvező ember kezébe a háborút a végzet minden komoly ok és magasabb cél nélkül adná, ez olyan hihetetlen és képtelen észszerűtlenség volna, amely ellenkezésben állna azzal a tökéletes harmóniával és logikával, ami egy felsőbb akaratra emlékeztet, a természetet és történelmet pedig láthatóan uralja. A háború tehát továbbra is elkerülhetetlen marad, okát nem a katonákban és a diplomátákban, hanem az emberi lélekben kell keresni.

Nehéz a kilendített ingát egyensúlyba hozni, de még nehezebb békés egyensúlyt teremteni a nemzetközi politikában, ahol elfogult nemzetek önző érdekeit akarják érvényesíteni. Amíg a fizikus ingájának lengéseit a gravitáció csökkenti, addig a történelem hatalmi ingájának kilengéseit egy fékezhetetlen erő, a vesztetnek gyilkos haragja és a győzők határtalan so-

Egy kis pihenő.

Asbej Imre rajza.

viniszta önzése állandóan növeli. Ha a túlfeszített húr elszakad, háborúra kerül a sor, a létfenntartás ösztöne és a nemzeti önzés olyan elementáris erővel lesz úrrá az emberen, hogy a békekonferenciák határozata komikummá torzul és a becsületes betartó számára nemzeti öngyilkosságot jelent. Egészen természetes, hogy az elkövetkező háború hadvezére népének létét és nemzetének jövőjét legjobb tudása szerint és a rendelkezésére álló legkiválóbb eszközökkel fogja biztosítani. Nem borzalomnak, nem végzetnek az ujja, hanem a fejlődés természetes következménye, hogy a jövő háború harceszközei közül a gázt hatása, olcsósága és aránylagos humanitása miatt elsőség fogja illetni.

A gáz hatása könnyen szabályozható. Szállítója a repülőgép lesz, amely nem a front harcosait, hanem elsősorban az ipari gócpontokat és általában a városok lakosait fogja veszélyeztetni. Eltűnnek a háború parazitái, nem lesznek többé „lógósok”, sőt minden gyermek, minden asszony is katonává emelkedik, akiknek bátor, nyugodt viselkedése és hősies fegyelmezettsége a háború kimenetelének talán fontosabb, döntőbb tényezője lesz, mint a karcoló katonák vitézsége.

Nem a gép, hanem a gáz háborúja kövekezik most. A személyes bátorság nem szorul háttérbe, hanem úgy a gáztámadások vakmerő végrehajtásában, mint a gázvédelem bátor keresztülvitelében a jövőben is előkelő szerephez jut. A harcikedv és dicsőségvágy újra visszatérnek, huszárbravurból, bakavirtusból repülőbravur lesz és a vitézség szimbolumát nem a rohamra induló

gyalogos, hanem a gázbombát dobáló pilóta fogja megtestesíteni.

*

A háborúban előnyösen alkalmazható gázokat harcgázoknak nevezzük. A harcgázokat hatásuk szerint könnyeztető, ingerlő, fojtó és marógázokra osztjuk fel. Az alábbi felsorolásban a gázok külföldön használt összes nevei mellett tudományos elnevezésüket is megemlítem. Részben azért, hogy aki ily névvel találkozna, felismerje azt, másrészt pedig minden elnevezésből kiolvashatók a gázban ható elemek nevei s így még a laikus is fogalmat alkothat magának a gáz anyagának összetételéről.

Pl. äthildichlorarsen elnevezésből könnyen látható, hogy főalkatrésze chlor és arsen. „äthil”, „diphenil”, szóval ami a névben eddig ismeretlen, organikus szénláncok kapcsolódását jelzik. Ez természetesen csak szakembert érdekel.

A két első a könnyeztető és fojtó harcgáz — mint az alábbi jellemzésből látjuk — a legtökéletesebb és a leghumánusabb harceszköz. Amíg a golyó, gránát, srapnell öl, rombol és nyomorékká tesz, addig e gázok erős könnyezést, tüsszentést, hányást okozva, az ellenséget percek alatt harcképtelenné teszik. Oly erős rosszulletet okoznak, hogy a katonákon kétségbeesés, halálfélelem és teljes lethargia lesz úrrá, ezzel a gáz el is érte a harccélt.

A) Könnyeztető harcgázok: Mint a nevük mutatja, főleg ingerhatást váltanak ki, ami könnyezésből, tüssz-

szentésből és esetleg hányásból áll. Rendkívül olcsók, mert a kívánt hatást kis mennyiséggel is el lehet érni. Rendészeti szempontból egyedül ezeknek van jelentőségük, mert hatásuk órák múlva elmúlik. Egy tüntető tömeg harcikedvét könnyeztetéssel, köhöggetéssel, hánytatással minden felesleges véráldozat nélkül egy-két ember is könnyen lehűtheti. Az e csoportba tartozó könnyeztető harcgázok minden bizonnyal a jövőben is nagy szerephez fognak jutni.

Xylilbromid (T-anyag): Erős könnyezést és hányást okoz, a nyálkahártyákat, légzőszerveket és a gyomrot könnyen megtámadja. Sokáig marad a földhöz tapadva. Hideg idő előnyösen befolyásolja a hatását.

Bromaceton (B-anyag Martonite): Xylilbromiddal keverték, főleg hideg időben az orosz harctéren. Hatása ugyanaz, mint az előzőé. A világháborúban úgy a franciák, mint a németek erősen alkalmazták. Amerikában tüntetések alkalmával a rendőrség több ízben használta. Veszélytelen hatásánál fogva a gázálarcon kipróbálása is bromacetonnal történik.

Több könnyeztető harcgáz van még, melyek legnagyobb része csak a kipróbálásig jutott, éppen ezért és furcsa nevük miatt nem akarom olvasóim szemét fölöslegesen megterhelni.

Ingerlő harcgázok: Az előbb említett két gáz ugyan szintén ingerlő s az alábbi gázokat csak azért tárgyalom külön a könnyeztető gázoktól, mert lényegesen nagyobb és tartósabb hatásuk nem engedi meg az egy kategóriába való sorolást. Erős ingerhatásokat váltanak ki, egy-két napos harcképtelenséget okoznak, a komolyabb vagy halálos mérgezés igen ritka.

„Kék kereszt” (Clark diphenilchlorarsin): A legfontosabb és legtöbbet használt német izgató gáz. Hatása talán kisebb az alább következőknél, azonban előnyös kémiai és fizikai tulajdonságai, a gázálarcon való áthatolóképesége az első helyre sorolják. Legfontosabb tulajdonsága, hogy igen apró részecskékké szublimál. A párlat lehűtésével sikerült a németeknek 1/10.000 mm. átmérőjű gázrészecskéket előállítani, amelyek a háborúban használt gázálarcon áthatoltak. Belélegezve félelem és aggodalom érzését kelti, tüsszentést, hányást okoz, a bőrt csak töményebb alakban támadja meg, amikor is hólyagokat és fájdalmas daganatokat hoz létre. A németek e gázt diphosgennek keverték és támadások előkészítésére, főleg éjjel lötték, még pedig igen nagy sikerrel. A „Kék kereszt” áthatolt minden gázálarcon, erős tüsszentést, köhögést, hányást okozott, a katona — nehogy megfulladjon — ledobta az álarcát és így a halálosan mérges diphosgen áldozatául esett. Mivel a diphosgent „Zöld kereszt”-nek is hívták, a két gáz tehát a zöld és kék kereszt, a híres „Tarka kereszt”-et képezte.

„Kék kereszt 1.” (Clark 1, diphenilcianarsin): Hatása ugyanolyan természetű, mint a „Kék kereszt”-é, csak jóval erősebb. Rendesen „Kék kereszt”-tel keverték, de annak helyettesítésére is szolgált.

„Sárga kereszt 1.” (Äthildichlorarsin): Mérgező hatása lényegesen felülmúlja az előző két gázét. Színtelen folyadék, szaga gyümölcsre emlékeztet. A test felületét is felmarja, e hatása azonban nem veszélyes. A sárga keresztől (Yperit) abban is különbözik, hogy a mérgezés és a fájdalomérzés azonnal beáll. Maró hatásával szemben főleg az ujjak hegye érzékeny. Az orrt és a tüdőt támadja meg.

Fojtó harcgázok: Nagyrészüket minden háborús vonatkozás nélkül nemcsak hogy régen ismerték, hanem az iparban is kiterjedten alkalmazták. Éppen ezért a legelső

harci gázkísérletek is ezekkel a gázokkal történtek. A fojtógázok hatása már igen erős, a halál gyorsan áll be, a mérgezések is súlyosabbak, a gyógyulás tovább tart, de gyógyulás esetén káros utóhatás ritkán marad vissza.

Szénmonoxid: Színtelen, szagtalan, gyúlékony gáz. Belélegezve már 0:1%-ban halált okoz. A vér elveszti oxigénfelvevő képességét, a haemoglobinból szénoxidhaemoglobin lesz és a halál rövidesen beáll. A világítógázokkal való mérgezéseket szintén a szénmonoxid okozza. A levegőnél könnyebb, gyorsan felhigul, emiatt mint harcgázt nem alkalmazták. Jelentősége abban áll, hogy robbanásoknál nagy mennyiségben keletkezik. Egy angol hajón állítólag 100 tengerészt mérgezett meg egy robbanásnál keletkezett szénmonoxid gáz.

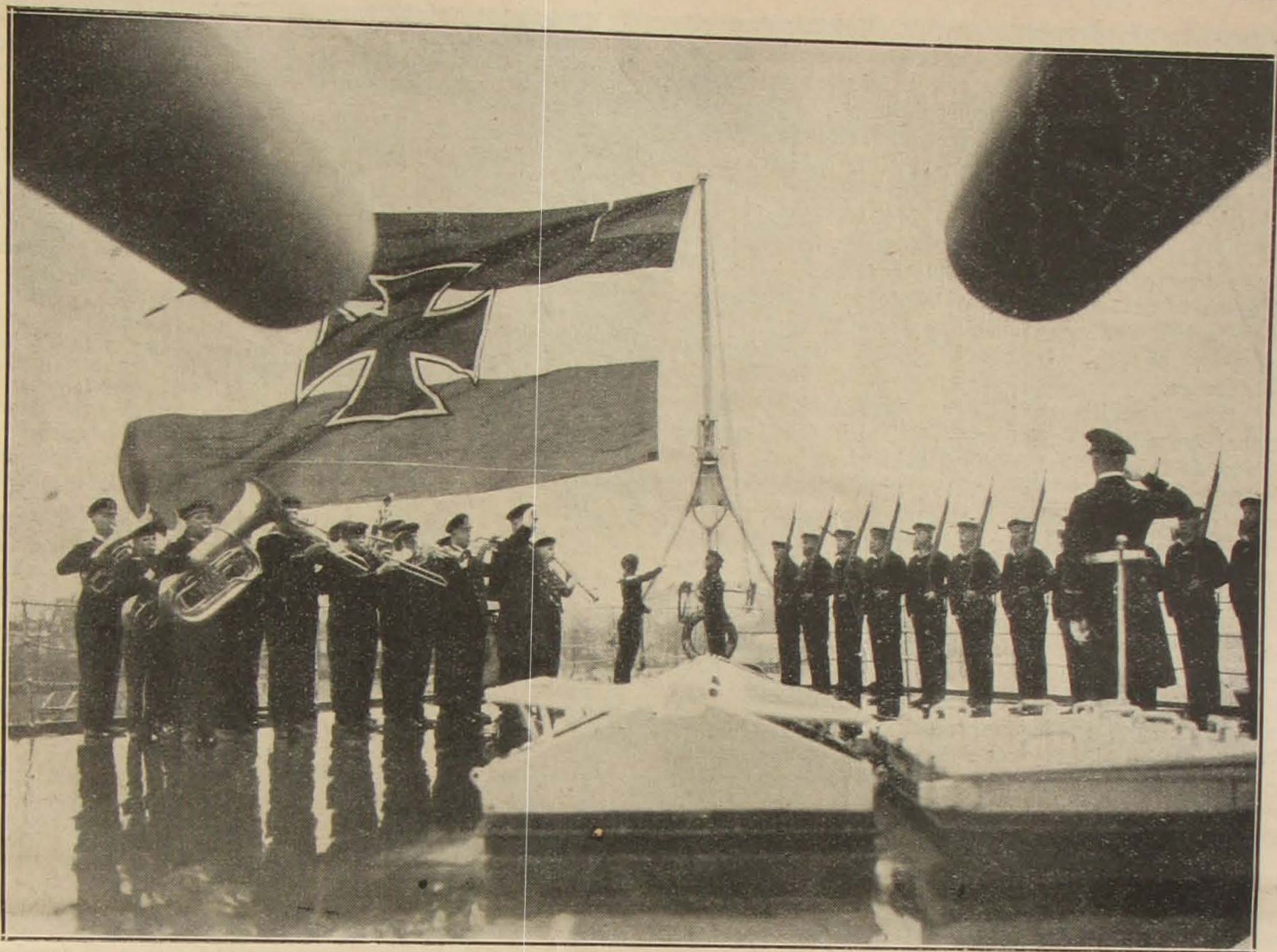
Chlor: Színe zöldessárga, szaga fojtó. Chloros mészelőállítására, fehérítőszerűen az iparban kiterjedten alkalmazzák. Főleg a németek, már békében is igen nagy mennyiségű chlort gyártottak, így érthető, hogy az első nagyobb gáztámadást 1915 áprilisában (Ypernnél) chlorgázzal hajtották végre. A támadás az ellenséget teljesen készületlenül találta s így történhetett, hogy 15.000 gázsérült közül 5000-en haltak meg. A chlor az alábbi gázokhoz hasonlítva kevésbé mérgező, 0:1%-ban azonban már életveszélyes, a tüdőből elvonja a hidrogént s így teljesen széttroncsolja azt.

Phosgen (Carbonilchlorid): Színtelen, fojtó szagú, könnyezésre ingerel. Szintén ipari termék, így békében is nagy mennyiségben gyártják. A legmérgesebb gázok közé tartozik, belélegezve azonnal halált okoz.

Zöld kereszt (Diphosgen, trichlormethylchloroformiat): A phosgennek leggyakrabban használt, leghatásosabb alakja. A phosgenhez hasonlóan a tüdőt támadja meg, a gázsérültek mozgása tehát életveszélyes. A már említett „Kék kereszt”-tel keverve a „Tarka kereszt”-et alkotta.

Német hadihajó szemet vesz föl.

Német hadihajó. Tiszteletadás a lobogónak.

A diphosgen sokáig tapad a földhöz, mélyedésekben, gödrökben két-három óra múlva, sőt napok múlva is életveszélyes.

Kéksav (Hidrogencyanid): Keserümandulára emlékeztető szaga van. Hatása elegendő koncentrációban pillanatok alatt áll be. A gyors hatás közvetlen oka ma sincs tisztázva, valószínűleg a légzőcentrumot támadja meg. A franciák igen nagy reményeket fűztek ehhez a gázhoz, azonban a levegőben nagyon gyorsan felhígult és átalakult, végeredményében nagy csalódást okozott.

Chlorpikrin: Színtelen, szúrósszagú folyadék, főleg a szem szaruhártyáját támadja meg. Fiziológiai hatása igen erős, a tüdőt, nyálkahártyákat erősen marja, bél-görcsöket és hasmenést okoz. Főleg az angolok és az olaszok — chlorral keverve — alkalmazták. Fontosságot a keletkezett tünetek tartóssága ad neki.

Maróharcgázok: Kétségtelenül a legtökéletesebbek. Nemcsak belélegezve a tüdő megtámadásával hatnak, hanem a bőrön is csak hetek múlva gyógyuló égési sebeket okoznak.

Sárga kereszt (Mustárgáz, yperit, dichlordiathilsulfid): Legtöbbször emlegették és talán a legborzalmasabb gáz, mégis aránylag humánus harceszköz. (Halál: 2.5%.) Még a ruhán is áthatol és a bőrön igen súlyos elváltozásokat hoz létre. Petróleumra emlékeztető folyadék, szaga a mustárhoz hasonló, innen van a neve. Mint a legtöbb gázt, ezt is helytelenül hívják gáznak, hiszen forráspontja 217°-on van. A robbanás ereje és a hozzákevert robbanóanyag szórja szét gázfelhővé. A gázfelhő a föld-

höz tapad, hetek, sőt hideg időben hónapok múlva is mérgez. Visszavonulásoknál előnyösen alkalmazható. A visszavonulók elárasztják az elhagyott terepet, a gáz — főleg a mélyedésekben — leülepszik és a lövedékek ellen védelmet kereső katonákat alattomosan megmérgezi. Azért írom, hogy alattomosan, mert a hatás csak 5—6 óra múlva lép fel. E gázt a németek 1917 július 12-én Ypernnél alkalmazták először az angolok ellen, akik az első órákban semmi hatást nem észlelve, a támadást ijesztgetésnek vélték és nem védekeztek. Annál nagyobb pánik és félelem tört ki, mikor 5—6 óra múlva a gáz az egész test felületén fájdalmas, lassan gyógyuló sebeket okozott. Az yperit sejtméreg, a testfelület összes sejtjeit akár köd, akár pedig apró cseppek alakjában elroncsolja. Főleg a szemet és a légzőszerveket támadja meg, de vakságot és tüdőgyulladást mégis ritkán okozott. A bőrön ejtett sebek a tömény sósav marásához hasonlíthatók. Mások szerint a röntgenfény okoz hasonló sebeket. Egy pesti orvos szakelőadásán említette, hogy egy csepp erősen felhígított mustárgázt csöppentett a karjára és azt tapasztalta, hogy a seb még ilyen hígításban is fájdalmas volt és csak több hét múlva gyógyult be. A gáz a lábbeli bőrön is áthatol, biztos védelmet csak az egész testet borító gumiruha nyújt, de mert ez igen drága, a háborúban védelemül általában a chlormészpuvert használták. Ez idejében a sebre hintve, semlegesítette az yperit hatását. Az yperit a levegőben sem szagáról, sem színéről nem ismerhető fel, kimutatására jellemző és használható reakció nincsen.

Lewisit: Amerikai találmány. A világháborúban még nem alkalmazták. Hatása az yperitéhez hasonló, sőt azt állítólag jóval felül is múlja. Ezt a gázt az amerikaiak repülőgépekről akarják lepermetezni, ezért „halálharmat”-nak hívják. A szervezetre gyakorolt hatásairól és alkalmazhatóságáról biztosat nem tudunk. Állítólag a kísérletezéseket Amerikában már beszüntették.

A felsorolt gázok mind a háború vívmányai, azóta sokkal nagyobb lépésekben halad a harcászati kémia. A gáz a világháborúban még csak gyermekkorát élte, csak ízelítőt adott, hiszen az első három hónapban alkalmazására még nem is gondoltak. Azóta főleg Amerikában és Németországban sok-sok kémikus készülődik lázasan az új gázháborúra.

Megemlítem itt azt is, hogy a kémikusok — minden katonai vonatkozás nélkül — évtizedek óta ismernek gázokat és folyadékokat, amelyek más gázzal való keveredés, vagy bizonyos anyaggal való pusztító érintkezés folytán felrobbannak. Chlordioxidgáz pl. phosphorral, kénnel érintkezve azonnal felrobban. Nitrogentrichlorid, amely könnyen illó folyadék, arsennel, kaucsukkal érintkezve szintén heves robbanást idéz elő. E két példát minden katonai vonatkozás nélkül említettem, anélkül, hogy harcászati alkalmazásáról bármit is tudnék, csupán azért, hogy ne nevezzék fantazmagóriának olvasóim két olyan gáz feltalálásának és alkalmazásának lehetőségét, amelyeknek egyszerű érintkezése is hatalmas robbanást fog előidézni. Könnyen belátható, hogy két ilyen gáz nemcsak morális, hanem borzalmas valóságos hatást is fog előidézni. Talán nem is fantazmagória, hanem máris létező valóság e két gáz létezése.

Nem lehetetlen, hogy a sokáig lebecsült gáztechnika végre is olyan legyőzhetetlen fegyvert ad majd az emberiség kezébe, mely tényleg lehetetlenné teszi a háborút és sokkal erősebb biztosítéka lesz a békének, mint a papírszerződések.

CSENDŐR LEKSZIKON.

78. Kérdés. Mit neveznek a fiatalokkal szemben való eljárás során környezettanulmánynak s azonos-e ez a Szut. 504. pontjában tárgyalt kérdéssel?

Válasz. A környezettanulmány a fiatalok bíróságáról szóló 1913. VII. t.-c. értelmében az a hivatalos irat, amelyet a fiatalok bíróságának felhívására a pártfogó tisztviselő vagy a bíróságnál erre a célra felkért más alkalmas személy készít. Ez az irat azokat az adatokat tartalmazza, amelyek a fiatalok egyéniségének, értelmi és erkölcsi fejlettsége fokaiknak, valamint életviszonyainak megismerése végett lényegesek. Tartalmazza tehát nemcsak a fiatalok életrajzát, hanem részletesen tárgyalja a fiatalok szokásait, lelki világát is, amely utóbbi felöleli a környezet teljes megítélésére vonatkozó sokszor egészen bensőjellegű körülményeket, családi titkokat is.

A környezettanulmányt nem pótolja a bünvádi eljárás céljaira szükséges erkölcsi és vagyoni bizonyítvány, nem pótolja az országos bűnügyi nyilvántartó hivatalból beszerzett értéítés sem.

Mindezekből látható, hogy a környezettanulmány a Szut. 504. pontjában tárgyalt jelentéssel nem azonos már csak azért sem, mert a csendőr, mint ilyen, környezettanulmányt nem készít s annak elkészítését a törvény más közegek tevékenységére határozza meg.

A hivatása magaslatán levő s az alapos munkát szerető csendőr természetesen akkor, amidőn a Szut. 504. pontja alapján jelentést készít, fel fog ölelni minden olyan adatot, amely annak a kérdésnek eldöntése végett szükséges, hogy a fiatalok csakugyan erkölcsi romlásnak indult környezetében és valóban a züllés útján van. Az alapos munka ilyenkor pótolni fogja a környezettanulmányt s az eljáró bíróságnak nagy segítségére van.

79. Kérdés. A sértett címére távirat érkezik más községből lakó testvére nevében, hogy súlyos beteg. A sértett testvérehez utazik, amikor kiderül, hogy a távirat nem a testvérétől ered. Ugyanabban az időben a sértett fuvarosa szintén kap félrevezető táviratot a sértett nevében, hogy a kocsit ne arra az állomásra küldje, ahol a sértett kiszáll. Bűncselekmény gyanúja fennforog-e az ismeretlen táviratozó eme megtévesztő eljárásában? Ha bűncselekmény gyanúja forog fenn, a távirat feadásának vagy megérkezésének helye szerint forog-e fenn az eljárásra illetékesség?

Válasz. A táviratfeladó cselekménye büntetendő cselekmény tényelemeit nem tünteti fel. Lehet, hogy a táviratozás valamely bűncselekmény elkövetésének előkészületi cselekménye, ezt azonban a cselekménybe belemagyarázni addig, amíg a bűncselekmény megkísérlése vagy végrehajtása be nem következett, nem lehet. A távirat feladója, ha kilétét megállapítják, mindenesetre felel az okozott anyagi kárért, de csak polgári peres eljárás útján.

Levél, távirat útján elkövetett bűncselekmény esetén általában az a hatóság (bíró) illetékes eljárni, amelynek területén a levelet, táviratot kézbesítették a sértettnek.

80. Kérdés. Egy háztulajdonos lakházának padlásán csapdát állít fel, amely megfog egy nyestet. A nyest a csapdát a házának a szomszéd felé eső ereszéig vonszolja s ott a szalmafedélén át kibújik. Meglátva ezt a szomszéd, a nyestet kiszabadítja a csapdából, megnyúzza s bőrét 40 P-ért eladja. Mikor ezt a háztulajdonos megtudja, követeli a maga részére a 40 P-t, de a szomszéd csak felezni akar. Fennforog-e ebben az esetben bűncselekmény gyanúja valaki ellen?

Válasz. A vadászatról szóló törvény szerint a ragadozó vagy kártékony állatokat s ezek közé tartozik a nyest is, saját területén a birtokos bármikor elpusztíthatja. Általában vita tárgyává teszik, hogy a terület tulajdonosát megilleti-e ekkor az elpusztított vad tulajdonjoga, vagy pedig a tulajdonjog azt illeti, akié az elejtés színhelyén a vadászati jog. A jelenvaló esetben azonban nem vitás, hogy a vad megfogása oly területen történt, amely nem vadászterület, mert községek belső területén vadászni tilos. A vad uratlan jószág lévén, ha tehát ily területen valakinek hatalmába jut, az megnyeri a vad tulajdonát, mert hiszen szó sem lehet arról, hogy ezzel megsértse valakinek vadászati jogát.

A kérdés ebben az esetben csak az lehet, hogy a háztulajdonos hatalmába, birtokába jutott-e a nyest azzal, hogy csapdába kerülve, a szomszéd felé eső padlásrésen kibújt, de el nem szabadult. Véleményünk szerint a nyest akkor, amidőn a háztulajdonos padlásán csapdába került s onnan elszabadulni nem tudott, elvesztette uratlan jellegét s annak tulajdonát a csapdában megfogás, mint birtokba vétel ténye által a háztulajdonos megszerezte. Mikor tehát a szomszéd a nyestet a csapdából kiszabadította, eltulajdonította, jogtalanul idegen ingóságot tulajdonított el, cselekménye ezért lopásnak tekintendő.

81. Kérdés. Egy tehéngépkocsi az országúton felborul. A bentülők a közelfekvő magános házba betérnek, hogy szenvedett zúzódásaikat gyógyítás alá vegyék s megmosakodjanak. Távolléuket felhasználva a gyanúsított, meglopja a tehéngépkocsi áruakományát. Közveszély színhelyének kell-e tekinteni ebben az esetben a lopás helyét?

Válasz. A Btk. 336. §-ának 5. pontja a lopott tárgy értékét nem tekintve, büntetné minősíti a lopást, ha azt tűzvész, vízáradás vagy más közveszély színhelyén vagy közelében követik el. Oly közveszélyt kell tehát itt érteni, amely tűzvészrel vagy vízáradással egy vonalba helyezhető. Ilyen közveszély például a lázadás vagy nagyobb területre kiható rabbanás ereje. Az országúti gépkocsibaleset nem közveszedelem.

82. Kérdés. Az őr összes tagjainak tudomása van arról, hogy egy vadásznak, akit vadászjeggyel vadászalon értek, van fegyvertartó engedélye és vadászjegye is. Feljelenthető-e

Parancsnoka kardjára tett kézzel esküszik a német ujonc.

ez a vadász kihágásért s ha igen, mily büntető jogszabály alapján?

Válasz. Az illető vadász az 5007. P. M. 1924. sz. r. 22. §-ának a) pontjába ütköző vadászjövedéki kihágást követte el, mert a csendőr felhívására vadászjegyét felmutatni nem tudta, bár vadászjegye van. Súlyosabb természetű a kihágás, ha a vadászatot a csendőr felhívására rögtön abba nem hagyja, s még súlyosabb, ha vadászjegye az illetőnek egyáltalában nincsen.

A csendőr köteles mindenkit, aki lövőfegyverrel vagy lőhátton, kutyával stb. vadászik, a vadászjegy felmutatására felszólítani. Ezt a Szut. 379. pontjának 1. bekezdése így rendeli.

Annak jelentősége tehát nincsen, hogy a esendő tudja, hogy az illetőnek egyébként van vadászjegye. Ha ezt nem tudná, akkor kötelessége lenne ebben a kérdésben is nyomozni, mert amint említettük, ily esetben más, súlyosabb természetű kihágásról is szó van.

83. Kérdés. Együtt és közösen, tehát tettestársak által elkövetett bűncselekmény esetén az okozott kárért kárért a tettesek arányosan vagy egyetemlegesen felelősek-e?

Válasz. Többek által elkövetett egyetlen jogellenes cselekmény következményeiként való magánjogi (kártalanító) felelősség egyetemleges kötelességgel jár vagyis az egész károsszeggel tartozik a tettesek bármelyike egymagában, tehát nemesak annak kisebb vagy nagyobb hányadrészével. Ez viszont nem jelent annyit, hogy a károsultnak joga lenne az egész kárt a tettesek mindegyikétől behajtani, mert ha az egyik tettes a kárt megfizette, a káros követelő joga elenyészett s a többi kárttevő a károssal szemben a fizetés alól felszabadult. A fizető adósnak ily esetben azonban megvan az a joga, hogy felszabadult adóstársaitól aránylagos megtérítést követelhet.

84. Kérdés. A Szut. 310. pontjának f) alpontja szerint azt a külföldit, aki jelentkező kötelezettségeinek nem tett elég
vagy az ország területén engedelm nélkül tartózkodik, elő
kell vezetni. A Szut. eme rendelkezése, tekintet nélkül a Szut.

59. §-ában foglaltakra, feltétlenül régrehajlandó-e avagy mily módon kell összhangba hozni a Szut. két külön helyén tárgyalt két rendelkezést?

Válasz. A Szut. 59. §-ában foglaltak a külföldiek ellenőrzésével kapcsolatban a csendőrt a legmesszebb menő udvariaságra kötelezik és megtiltanak minden oly magatartást, amely felesleges zaklatás látszatát kelthetné. E rendelkezés szerint tehát a csendőr általában nem helyezkedhetik egyenesen a szabályok rideg álláspontjára, mert előbb meg kell győződnie, hogy rosszhiszeműséggel vagy az állam belső rendjére és biztonságára veszélyesnek látszó esettel áll-e szemben.

Ezért az idegenek ellenőrzése rendkívül kényes kérdés, nagy tapintatot, józan ítélőképességet és belátást igényel. Ez természetes is, mert hiszen olyan államnak, amelynek közegei az idegenek mellének folyton szabályokat szögeznenek és folyton ezekért a szabályokért való felelősséget firtatnak, le kellene mondani az idegenforgalomról. Az idegenforgalom zavaratlansága pedig minden államnak elsőrendű érdeke. Emellett a fontos érdek mellett azonban somniféle állam senki hagyhatja figyelmen kívül azt a másik ugyancsak elsőrendű fontosságú érdekét, hogy nem kívánatos idegen elemek belopakodásával vagy beözönlésével saját állami rendje és biztonsága veszedelembe ne jusson.

Ezt a két közérdeket kell összehangzásba hozni a csendőrnök, amikor a Szut. idézett rendelkezéseit végrehajtja. A jó csendőr tudni fogja, hogy a szabályok nem önmagukért vannak, hanem fontos közérdek védelmét szolgálják s a holt betűbe a végrehajtás szelleme és módja önt életet. A jó csendőr tudni fogja, mikor helytelen a holt szabály lélektelen végrehajtása s miként kell abba a megvédendő közérdek mérlegelésével a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő szel- lemet lehelni. Szó sincs természetesen arról, hogy a csendőr szabályokat megsértse vagy elhanyagoljon. Csak arról van szó, hogy ezeket a szabályokat úgy hajtja végre, hogy ebből ne keletkezzék megokolt sérelem.

Ha tehát például a csendőr az itt tartózkodó külföldi egyénnel kapcsolatban szabálytalanságot észlel, mint aminő a bejelentő kötelezettség elmulasztása, fontolóra kell venni azt, hogy a külföldi megbízható egyén-e, aki a szabályoknak csak tájékozatlanságból vagy kényelemszeretetről jöhiszeműen nem tett eleget. Az ilyen külföldi udvarias figyelmeztetésre ugyanis hajlandó eleget tenni a szabályoknak, ellene tehát minden kényszerítő és zaklató rendszabály alkalmazása nyilván felesleges. A csendőr ily esetben tehát megelégedhetik ezzel, ha az elkövetett szabálysértést feljelentés tárgyává teszi, minden más rendszabálytól pedig eláll.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy gyilkossági eset kiderítése.

Nyomozta és írta: KOVÁCS SÁNDOR II. alhadnagy, nagybajomi szakasziparancsnok.

Mint őrmester őrsparancsnok, 1903-ban Muraközben, a perlaki őrsön teljesítettem szolgálatot.

Ebben az évben július 8-án reggel 7 órakor az őrs-irodában dolgoztam, amikor a laktanya előtt egy kétfogatú hintó állt meg. A kocsis egy „sürgös” jelzéssel ellátott levelet adott át.

A levelet Hajós Károly* Muracsány község vezető-jegyzője küldte. Tartalma a következő volt: „Az éjjel 11 órakor családommal együtt ki akartak végezni. Már az ágyban feküdtünk, midőn valaki az utcáról az ablakon keresztül, ránk lőtt. A sörétek a szoba mennyezetébe csapódottak, csak a véletlennek köszönhető, hogy sértetlenek maradtunk.”

A levél elolvasása után gondolkodtam, hogy mit is csináljak. Szerettem volna a nyomozásra kimenni, de nem tehettem, mert abban az időben nemzetiségi mozgalmak miatt az őrs létszámát 20 főre emelték fel. Ez a különleges szolgálat teljesen lekötött. Úgy éreztem, hogy az országos érdeket és a nagyszámú legénység szolgálati irányítását előbbrevalónak és fontosabbnak kell tartanom. Úgy gondoltam, hogy ha a tettesek nem kerülnének kézre, utólag is kideríthetem és elfoghatom őket.

A kocsist kikérdeztem, de az semmi érdemlegeset nem tudott mondani.

A nyomozásra egy 4 főből álló járőrt vezényeltem ki és azt alaposan kioktattam. Meghagytam, hogy az eredményről minden második nap tegyenek szolgálati jegyen jelentést.

A járőr már öt nap óta nyomozott, de jelentése szerint eredményt nem ért el s arra kilátása sem volt.

A horvát határon teljes nyugalom volt, azért a gyilkossági kísérletről a szakasziparancsnokságnak jelentést tettem és parancsot kértem, hogy a nyomozás vezetését átvehessem. Az engedélyt megkaptam, július 14-én Muracsányba mentem, ahol a járőr jelentette, hogy megállapításuk szerint a tettes puskáját az erős töltet a lövés pillanatában széjjelvetette. A cső szilánkjait meg is találták és össze is szedték az utcán. A cső szétrobbanásából tettes megsérülésére következtek, azért egy embert őrizetbe is vettek, mert a jobb vállán sérüléseket találtak. A gyanúsított a gyilkossági kísérlet elkövetését tagadta. Én is kikérdeztem ezt az embert és sérülését is megvizsgáltam. Igazolni tudta, hogy a vállán fát hordott és közben sérült meg, ezért nyomban szabadon is bocsátottam, mert egyébként is határozottan tagadott és nála az elkövetés indító oka sem volt feltalálható.

Azután Hajós főjegyzőt kérdeztem ki, hogy kik a haragosai, kikről lehetne a cselekmény elkövetését feltételezni és kinek lehetett érdekében, hogy őt családjával együtt elpusztítsa.

A főjegyző azt válaszolta, hogy tudomása szerint neki olyan ellensége nincs. Azután a helyszíni szemlét tartottam meg. Megállapítottam, hogy a tettes a lövés előtt bal lábával az utcakerítés keresztgerendájára, jobb lábával pedig a fal kiemelkedő részére állt fel. A puska elsütésekor jobb lába alatt a fal vakolata leszakadt. Ezért csapódottak a sörétek a szoba mennyezetébe és ezért maradt a család sértetlen. Átvizsgáltam az utcát is, ahol a puska-szilánkokat összeszedték. Az utca árokpartján, egy sertés-nyomban egy kis diónagyságú összegyűrt papirdarabot pillantottam meg. Ezt megvizsgálva éreztem, hogy puska-por szaga van. Azt következtettem, hogy a kis papírcsomót a tettes fojtásnak használta, ezért a nyomozásnál való későbbi felhasználás véget gondosan megőriztem.

A tettes személyét illetően a nyomozás eredményei alapján feltevéseim a következők voltak. A tettesnek helybeli vagy környékbéli embernek kellett lenni, mert az elkövetés indítóoka csak ilyenél volt valószínű.

Majdnem bizonyosra vettem én is, hogy a tettes a cső szétrobbanása alkalmával megsérült. Végül, ha a tettes saját fegyverét használta — úgy annak most hiányoznia kell —, mert hisz elpusztult. Feltevésem alapján kész volt a tervem. Megállapítani, hogy kin van sérülés és ki nem tudja puskáját előmutatni. (Számolnom kellett természetesen azzal is, hogy a tettes engedély nélkül tartott puskával követte el a cselekményt.)

Miután már 14 nap eltelt, nem volt vesztegetni való időm. Azért Perlakon a járási főszolgabírótól felhívást kértem, hogy a muracsányi községi orvossal Muracsány község férflakosságát 16-tól 60 éves korig megvizsgálathassam.

A férfi lakosságot a község házához rendeltettem s az orvossal a vizsgálatot a községi bírón és az előjárókon kezdve megtartottuk, de érdemleges sérülést senkin sem találtunk.

Én azonban mégis észleltem valamit Bukovecz János községi előjáró balkezének egyik ujján. Bár ujjait erősen összeszorította, alig észrevehető és már forradásban levő bőrrepedést figyeltem meg. Észleletemről nem szóltam senkinek, de megjegyeztem magamnak. Mire a vizsgálatot végeztünk, este lett.

Az estéli órákban ismerőseimnél érdeklődtem bizalmasan olyan irányban, hogy kinek lehetett oka a jegyzővel szemben ilyen súlyos cselekményt elkövetni, de eredményt

Rége, amikor a katona még életfogytiglan szolgált, igen sok volt köztük a feleséges ember. A családtagok száma igen sokszor megközelítette az ezred létszámát. Ezen állapot korlátozása véget 1775-től századonként csak 15 asszony lehetett. Háborúban azonban századonként csak 3 asszony volt elvihető, akik a beteg és sebesültek gondozását is ellátták. A többi asszonyok, tisztek és legénység családjai egyformán, a helyőrségi állomáson voltak visszahagyandók.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

nem értem el. Következő nap sorra vettem a fegyverengedélyeseket. Így jutottam el a murahidi csárdáshoz.

A murahidi csárdásnak, Pápai Pál kocsmárosnak, egy drb engedélyezett 2 csövű vadászpuskája volt. A puskát ismertem, mert azt már egyszer láttam nála. Felszólítottam, hogy a fegyverét mutassa elő. A legnagyobb örömmre nem tudta előadni a puskát. Kérdésekre előadta, hogy libáik a búzájukat nagyon lelegeiték és letaposták, ezért ijesztésképen egyszer rájuk lőtt s egy libát véletlenül eltalált. Feleségével emiatt összeszólalkozott és bosszúságában a 2 csövű vadászpuskáját a Mura folyóba dobta. Előadása igazolására megmutatta azt a helyet is, hogy hol.

Muracsányból sürgősen négy embert rendeltettem ki csákllyákkal. A folyó medrét a csárda közelében átkapartattam, egy darab egycsövű puskát ki is emeltünk a vízből, de az nem volt azonos az eltűnt kétsövű puskával.

Kérdésekre Pápai most azt adta elő, hogy a kétsövű vadászpuskáját, mintegy két héttel előbb a kocsmájában megjelent ismeretlen embernek adta el. Ezen újabb előadásának természetesen most már nem adtam hitelt, de azért másrészt örültem neki, mert ebből arra következtettem, hogy már jó nyomon járok. Házkutatást tartottam nála, azonban eredmény nélkül.

Pápai alapos kikérdezéséhez fogtam. Tagadott, de gyanum alapján a nyomozás céljából azért őrizet alá vettem és Muracsányba kísérttem. Majd figyelmeztettem, hogy most már beláthatja, hogy a gyanu ellene irányul, tehát gondolkodjék és ha beszélni akar, jelentkezzen.

Azután a talált összegöngyölt papirdarabot vettem elő s azt tüzetesen megvizsgálva megállapítottam, hogy az egy darabka ujságpapirból és egy pénzesutalvány vevényből állott. A vevényből kivehető volt, hogy 10 évvel előbb Nagykanizsára, egyik biztosító társaság címére feladott pénzről szólt. Azonnal a postahivatalba siettem és megkértem a postamestert annak megállapítására, hogy a vevénynek megfelelő postautalványon ki adott fel pénzt.

A postamester a kérésem teljesítését megtagadta azal, hogy a hivatalos titkot nem árulhatja el.

Ezért a legközelebbi vonattal Nagykanizsára utaztam, ahol a postaigazgatóval az esetet közöltem, a postafeladóvevényt neki felmutattam, mire az igazgató írásban elrendelte a muracsányi postamesternek, hogy kérésemnek tegyen eleget.

A postamester azután jelenlétemben a padláson az iratcsomókból az előzményt előkereste, s így megállapítást nyert, hogy a pénzt Pápai Pál őrizet alá vett kocsmáros adta fel.

A gyanu most már még inkább Pápai Pál ellen irányult. A beszerzett bizonyítékot közöltem vele, mire beismerte, hogy régebben tényleg szokott pénzt küldeni a nagykanizsai biztosító társaságnak. De mivel a biztosítás ideje már régen lejárt, a postafeladóvevényeket eldobta. Tagadta, hogy a gyilkossági kísérletről bármit is tudna. Mérlegeltem azt a lehetőséget, hogy a gyilkossági kísérletet nem Pápai követte el annál is inkább, mert nála az indító ok nem volt feltalálható. De lehetségesnek tartottam, hogy ő adta kölcsön a puskáját a tettesnek. Eszembe jutott a sérült ujjú emberem. Érdeklődtem viszonyai, előélete után. Megtudtam, hogy bíró volt, de a jegyző szabálytalanságok miatt 2 évvel azelőtt elcsapatta. Ennek az embernek tehát oka is volt a bosszúra, haragra.

Ennek a mérlegelésnek alapján gyanúm Bukovecz ellen irányult. Felhívtam a község házára és az ujján észlelt sérülésre vonatkozólag kikérdeztem. Előadta, hogy a kocsijába pár nappal előbb löcsöt csinált s ez alkalommal vágta el a kezét. Felszólítottam, hogy mutassa meg

a helyszínen, hogy hol és mit vérezett be, de a kérdéses helyeken vérnyomokat nem tudtam felfedezni.

Ezután az ujján látható sérülést az orvossal megvizsgáltattam, aki oda nyilatkozott, hogy az nem vágástól származott.

Gyanúsítottként kikérdeztem, de konokul tagadta, hogy a gyilkossági kísérletről bármit is tudna. Ennek dacára gyanu alapján nyomozás céljából őt is őrizet alá vettem.

Bukovecz Jánossal történt eljárásról Pápai Pál természetesen nem tudott semmit. Bukoveczet most úgy állítottam a fal felé, hogy a kikérdezés végett elővezetett Pápai őt megláthassa és felismerhesse, de azért össze ne nézhessenek.

Ezután Bukoveczet a másik szobába kísértettem, Pápai Pált pedig figyelmeztettem, hogy most már ne tagadjon, beláthatja, hogy mindent tudok és a tettestársa is a kezembe van. Pápai erre kijelentette, hogy látja, hiába tagad, tehát beismer mindent. Előadta, hogy július hó 7-én este 8—9 óra közötti időben Bukovecz, ki jó barátja, a letenyei hegyről hazajövet betért hozzá. Beszélgetés közben elmondta, hogy a kertjébe valami állat bejár, a fiatal fáit összerágja és tönkre teszi. Kérte, hogy adja neki kölcsön a puskáját, mert az éjjel lest akar tartani a vadakra. Megígérte, hogy a puskát másnap reggel, mikor ismét a hegyre megy, visszahozza. A puskát Bukovecznek 3 vagy 4 tölténnyel oda is adta. Bukovecz a puskát még mai napig sem hozta vissza, hogy mit csinált vele, azt sem tudja. A töltényeket saját maga szokta készíteni. Lehetségesnek tartotta, hogy a kérdéses vevényt a töltényhez fojtásnak használta fel.

Pápai Pál beismerése után Bukovecz Jánost kérdeztem ki. Először tagadott, de amikor a bizonyítékokat elé tártam, a gyilkossági kísérlet elkövetését beismerte. Elmondta, hogy Hajós Károly főjegyzőt, feleségét és 4 éves fiát azért akarta agyonlőni, mert két évvel azelőtt Hajós főjegyző őt a községi bírói tisztségéből elcsapatta.

A beismerésben levő gyanúsítottakat a megkerült puskaszilánkokkal és a postai feladóvevénnel, mint bűnjelleggel a perlaki kir. járásbíróságnak 1903 július 19-én a 350—1903. számú tényvázlattal átadtuk. Hogy nevezettek milyen büntetést kaptak, nem tudom, mert időközben a nagybajomi örsre kerültem.

Régen történt ez az eset, majdnem 30 évvel ezelőtt s már talán el is felejtettem volna, ha a kiderítése körül magam is nem szereztem volna olyan tapasztalatokat, melyeknek hosszú csendőrségi szolgálatom alatt később is gyakran hasznát vettem.

*

A Szut. 411. pontja megköveteli, hogy a nyomozásnak tervszerűen kell történnie. Az itt leírt eset példája a jól átgondolt, tervszerűen lefolytatott nyomozásnak. A hozzá nem értő felületes, kapkodó nyomozó rendszerint nem talál támpontot a cselekmény elkövetésével gyanúsítható személy kipuhatólására. Pedig ilyeneket legtöbb esetben nyújt maga a cselekmény (végrehajtási mód, körülmények, idő, hely stb.). Ezeket csak észre kell venni és tudni kell

Míg 1777-ig a kincstár csak századostól felfelé gondoskodott a tisztek kiszolgálásáról, abban az évben megengedték, hogy a zászlóskadéttól felfelé minden tiszt, lelkész, hadbíró, számvevő és adjutáns (legöregebb őrmester, ezredsegédtiszt) egy közlegényt saját kiszolgálására alkalmazzon. Ennek a közlegények azonban táborozásoknál és háborúban fegyver alatt kellett szolgálni. A többi közlegénytől nem volt megkülönböztetve és az ezred egyenruháját viselte.

őket felhasználni. Ennél az esetnél a puská szíjjelrobbanásának ténye volt egy ilyen adat, melyből kétféle következtetést lehetett levonni: hogy a tettes valószínűleg megsértült és hogy akinek puskája elpusztult, az azt nem fogja tudni előmutatni. Tettesként tehát elsősorban ilyen emberek jöhettek tekintetbe. Alaposságra és jó megfigyelőképességre vallott a papírcsomó felfedezése és a gyanúsított ujján látható csekély, már majdnem begyógyult sérülés észrevétele.

Katonai attasék kinevezése. A Kormányzó Úr Öfömlétsága a honvédelmi miniszter előterjesztésére gróf Stomni Marcel vezérkari szolgálatot teljesítő m. kir. őrnagyot, londoni katonai attasét állásában való meghagyása mellett a washingtoni m. kir. követséghez (katonai attasévá nevezte ki. A Kormányzó Úr Öfömlétsága továbbá a honvédelmi miniszter előterjesztésére dr. Andorka Rezső vezérkari szolgálatot teljesítő m. kir. őrnagyot, a varsói m. kir. követség katonai attaséját e megbízása alól felmentette és Ujszász István vezérkari szolgálatot teljesítő m. kir. századost a varsói m. kir. követséghez katonai attasévá nevezte ki.

A májusi cserkésznap fővédnökségét elvállalta a Kormányzó Úr Öfömlétsága és személyes megjelenésével tünteti ki a budapesti cserkészeket. A május 17-ét megelőző hét és a cserkésznap jegyében folyik le. Május 13-án nagy lampionos zenéstakarodót rendeznek a Várban. Ugyancsak ezen a héten tisztelgnek a Hősök emlékműve előtt is, az elesett bajtársak emlékeztetere. A felvonuláson több, mint 8000 cserkész vesz részt.

Hősök emléke. Ujszász községben f. hó 13-án délelőtt leplezte le József kir. herceg a plébánia-templom külső falán elhelyezett emléktáblát, amelyet báró Orczy Andor kegyúr monumentális arányban a községi hősi halottak emlékére készíttetett. József kir. herceg nagyhatású beszéde után megkoszorúzta a 150 hősi halott emlékét megörökítő emléktáblát. Az ünnepélyt a vitézek, hadviseltek, gyalog- és lovasleventék és a helybeli tűzoltók díszmenete zárta be. Az ünnepség után báró Orczy Andor nagybirtokos és neje a szarvashalmi kastélyban villásreggelit adott József kir. herceg tiszteletére.

Szombathelyen leleplezték a 83-as hősök emlékművét. Szombathelyen május 3-án avatták fel a 83-as hősök emlékművét, Merli Ferenc szobrász szép alkotását, sok ezer volt 83-as jelenlétében. Ghicz József nádasdi plébános tábortábori misét mondott, majd Mikes János gróf szombathelyi megyéspüspök szentbeszédet tartott. Az emlékművet az ünnepi beszédek után megáldotta az izraelita főrabbi, Horovitz József, majd Ujváry Ede polgármester a város nevében átvette az emlékművet. Az ünnepség befejezéséül egész sereg koszorút helyeztek el. Az első koszorút a honvédelmi kormány nevében vitéz Shvoy István altábornagy tette le.

Dícséret. A székesfehérvári II. csendőrkerületi parancsnok dícsérő okirattal látta el: Huber Mihály tiszthelyettest, az 1930. évi október havában Nagyszentpál pusztán elkövetett betöréses lopás és gyújtogatás tettesének, valamint 1930. évi november hónapban Csanakhegy községben elkövetett betöréses lopás tettesének gyors, ügyes és igen nagy szorgalommal kifejtett leleményes nyomozással történt kiderítéséért és az igazságszolgáltatás kezére való juttatásáért; Szilágyi Lajos őrmestert az 1930. évi november hó 8-án éjjel Dinyépuszta közelében orvvadászokkal szemben folytatott harc alkalmával saját testi épségének veszélyeztetésével tanúsított bátor és önfeláldozó magatartásáért.

Nyilvánosan megdicsérte: Hegyi Mihály tiszthelyettes, balatonkenesei őrsparancsnokot, mert a m. kir. Légügyi Hivatali

főnök értesítése szerint 1931 március 24-én Balatonkenese közelében egy, az állam tulajdonát képező víziparajó a Balatonba zuhant, mely alkalommal a sérült repülőgép és a bentülő személyzet patraszállításánál kiválóan ügyes, a helyzet gyors felismerésén alapuló öntevékeny és erélyes magatartást tanúsított.

Az országos Vitézi Szék főkapitányának helyettese dícsérő oklevéllel látta el a győri csendőrszázad állományába tartozó vitéz Kerényi Béla törzsőrmestert, a vitézi rend érdekében kifejtett, az átlagot messze felülmúló érdemes, önzetlent és kiemelkedő tevékenységéért.

Csendőrök megsérülése. A várpalotai őrs állományába tartozó vitéz Kiss István tiszthelyettes és Horváth Bertalan őrmesterből állott járőrt Öskü községben, búcsú alkalmával, f. hó 3-án 22—23 óra tájban Stark József vendéglője előtt a záróra betartására való felszólítás miatt, ismeretlen egyének követel megdobálták. Kiss th. jobbfulén és balkeze kisujján, míg Horváth őrm. bal alsó lábszárán és balkeze mutatóujján könnyebb sérülést szenvedett. A járőr fegyvert nem használt; ellenszegülés miatt egy egyént elfogott. A tettesek kilétének megállapítása folyamatban van.

Őrsparancsnokká kineveztetett a debreceni VI. kerületben Janku János tiszthelyettes.

Elöléptek: a budapesti I. kerületben törzsőrmesterré: Sevela Ferenc, Kovács Balázs, Bartha Sándor, Buga Albert őrmesterek; őrmesterré: Marton János és Korponai István csendőrök; a szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: Gerzsány Ferenc, Mészáros Balázs, Zombori István, Hegyi László, Holner János, Kelemen János, Nagy Péter, Szabó János IX., Szilágyi István, Spitz Sándor, Varga Pál Gyovai B. István, Gyurkovics Pál és Salamon János őrmesterek; őrmesterré: Papp Gyula csendőr.

Esterházy herceg átadta a honvédelmi kincstárnak a kőszegi várat. A régi kőszegi Jurisich-várat, melynek katonái 1532-ben vitézül ellenállottak a török ostromnak és amely vár már hosszú idő óta az Esterházy herceg tulajdona volt, a herceg a honvédelmi kincstárnak adományozta. A vár hivatalos átadása április 29-én volt, amikor az átadó részéről Dömötör Mihály hercegi uradalmi tanácsos, a kincstár részéről pedig Képes-Winckler Szilárd ezredes jelent meg a kőszegi polgármesteri hivatalban, ahol az átadás megtörtént. Egyelőre még nem intézkedett a honvédelmi kincstár aziránt, hogy a várat milyen intézmény céljára fogja felhasználni.

A volt aradi háziezred, a cs. és kir. 33. gyalogezred ezred-ünnepélyének megbeszélése végett május 16-án bajtársi estét rendeznek nyolc órai kezdettel a Kovacevics-féle vendéglőben (Budapest, Rákóczi-út 29. sz.). Felkérjük az ezredbajtársakat (tiszt, altiszt és legénységi állományúakat), rangra való tekintet nélkül, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg, akik pedig akadályozva lennének közöljék címüket Herceg István volt tart. főhadnaggyal (Budapest, Erzsébet-körút 9. Telefon: 384—59.), hogy annak idején módunkban legyen részükre az ezred-ünnepélyre szóló meghívót kiküldeni. Akik nem laknak Budapesten, az Árumintavásár vasuti jegykedvezményét vegyék igénybe. Vitéz Zsákmándy (Jaquemond) Lukács nyugalmazott ezredes.

Köszönetnyilvánítás. A Köztisztviselők Siófok-Balatonszabadi fürdőegyesülete a siófoki csendőrszázad legénységének a fürdőtelep ellenőrzése körül odaadó szorgalommal kifejtett tevékenységéért és dícséretreméltó magatartásáért köszönetét fejezte ki.

Felhívás. A Görgey Viktor huszárezredes parancsnoksága alatt 1921 június havában alakult VIII. ker. tisztiszázad volt tagjait felkéri, hogy nevüket és lakcímüket közölni szíveskedjenek a következő címre: Molnár Dezső, Baross-u. 87.

A nyíregyházi katonai gyakorlótéren két huszárt agyon-sújtott a villám. A nyíregyházi katonai gyakorlótéren április 24-én az ottani huszárezred lögyakorlatokat tartott. A gyakorlatok megkezdése előtt, mint ilyenkor szokásos, a parancsnok a gyakorlótér szegélyező magaslatokra úgynevezett biztonsági öröket állított föl, nehogy idegenek a gyakorlótér közelébe tévedjenek. Alig kezdődött meg a lögyakorlat, amikor hirtelen zápor keletkezett, amelyet mennydörgés és villámlás kísért. Egyszerre a villám lecsapott és az egyik magaslaton álló két huszárt, Dánjén H. Miklóst és Csáki Józsefet, agyon-sújtotta. A két huszárt nyomban beszállították a nyíregyházi kórházba, segíteni azonban már nem lehetett rajtuk.

Lezuhant egy sportrepülőgép a szegedi repülőtéren. Súlyos repülőgépszerencsétlenség történt április 24-én délelőtt Sze-

geden. Féltenekettő óra tájban egy kis Fokker-gép, a Magyar Aeroklub kétüléses sportrepülőgépe lezuhant és vitéz Bessenyei Lajos, valamint Szénássy Imre pilóták súlyos sérülést szenvedtek. A szerencsétlenségnek alig volt szemtanúja. Tizenegy órakor szállott fel a repülőgép, egy ideig a város felett keringett, majd a repülőtér felé tartott. A repülőgépet hetven méter magasságban vitéz Bessenyei vezette. A pilóta észrevette, hogy a motor működése kihagy, merész siklórepüléssel akart földet érni, de elvesztette uralmát a gép felett és lezuhant a vasuti töltés mellé. A repülőgép mélyen a földbe furódott. Vitéz Bessenyei jobb karja eltörött, súlyos agyrázkódást szenvedett, Szénássy pedig ugyancsak súlyos medenczúzódást. Mind a két pilótát kórházba szállították. Vitéz Bessenyeinek az állapota aggasztó, míg Szénássy állapota kevésbé súlyos.

Eredményes porvizsgálat. A bécsi rendőrigazgatóság kriminalisztikai laboratóriumába egy zsebkendőt hoztak be megvizsgálás végett, melyet egy kasszabetörés színhelyén találtak. A laboratóriumban kivonták a zsebkendőből a port, melyet azután mikroszkóppal megvizsgáltak. A por koromrészcskéken kívül, mikroszkópi kicsinységű enyv, fa és lőszordarabkákat tartalmazott. Ebből a leletből azt következtették, hogy a zsebkendő tulajdonosa valószínűleg kárpitos lehet. Még aznap éjjel elfogtak egy munkanélküli kárpitossegédet, kire sikerült is rábizonyítani a betörés elkövetését.

A japán flotta fejlődése. A közelmúltban bocsátották vízre a „Maya” nevű új cirkálót. Ezzel a japán flottának összesen 11 darab, 20.3 cm-es ágyúkkal felfegyverzett cirkálója van: 4 darab 7100 tonnás és 7 darab 11.000 tonnás. Nagasakiban várja vízrebocsátását a 10.000 tonnás „Ziskai” cirkáló, mellyel a japán flotta elérte a londoni flottaegyezményben 1936. évig építhető cirkálók teljes számát.

Fogorvos, mint szakértő hullaagnoszkálásnál. Németországban a közelmúltban egy leégett gépkocsit találtak, melynek romjai között egy teljesen megszenesedett holttest feküdt. A kocsiromjaiból sikerült annak azonosságát megállapítani, így valószínűnek látszott, hogy a megszenesedett hulla B. gépkocsivezetőé. Arra is kellett azonban gondolni, hogy B. lehet bűncselekmény tettese is, mint ilyen elmenekült. Ebben az esetben áldozatának megszenesedett holttestét találták meg a

gépkocsi-romok között. A hulla agnoszkálása tehát nagyon fontos volt. A megszenesedett holttesten — a fogakon kívül — nem volt semmi egyéb ép testrész, ami a felismeréshez vezethetett volna. Ezért az agnoszkálásnál ezekből kellett kiindulni. A rendőrség megállapította, hogy B. gépkocsivezető az elmúlt években melyik betegsegélyező pénztárhoz tartozott, kezelték-e fogait, ha igen, ki volt a fogorvos. Kiderült, hogy B. fogait 1924. évben dr. N. fogorvos kezelte, ki, mint minden fogorvos, a végzett munkálatokról pontos feljegyzést vezetett. Összehasonlítás útján kétséget kizárólag meg tudták állapítani, hogy a holttest B. gépkocsivezetővel azonos. (Archiv. für Kriminologie.)

Adatok Poroszország 1930. évi bűnügyi statisztikájából. A folyton növekedő munkanélküliség és ezzel kapcsolatban széles néprétegek nyomorbajutása az elkövetett bűncselekmények számának állandó szaporodását eredményezi. 1930. évben elkövetett fontosabb bűncselekmények száma: 295 (260) gyilkosság, 189 (155) gyilkossági kísérlet, 154 (170) szándékos emberölés, 98 (73) emberölés kísérlete, 1910 (1955) rablás, 554 (467) rablás kísérlete, fajtalanág gyermekekkel: 4311 (3984), lopás: 242.978 (204.670), gyújtogatás: 1437 (1471). A zárójelbe helyezett számok az 1929. évben elkövetett bűncselekmények számát jelentik.

A pénzhamisítás elleni küzdelemre hivatott szervek képviselőinek ülése. 1929. április 20-án a pénzhamisítás elleni egységes küzdelem céljaira nemzetközi egyezmény jött létre, melynek 15. szakasza kimondja, hogy az egyezményhez csatlakozott államok illetékes hatóságainak képviselői a kibocsátó bankok képviselőinek bevonásával időről-időre ülést tartanak. A Népszövetség kezdeményezésére ilyen összejövetelt tartottak ez év március 4—7-ig Genfben. Az ülésen 26 állam vett részt. Megbeszélés tárgya volt a nemzetközi együttműködés, valamint nemzetközi hírközpont létesítése.

Ebkiállítás. Az Abauj-Torna vármegyei Magyarfajtájú Ebtenyésztő Társulat május 17-én délelőtt Encsen rendezi ebkiállítását. Kiállításra kerülnek a társulat tenyésztésében levő, vagy onnan származó törzskönyvezett magyar kuvaszok. Budapest felől gyorsvonat Forróencsre délelőtt 11 órakor érkezik, visszaindul délután fél 6 órakor. Az érdeklődőket

Berekbőszörmény, 1930 november 25.

T. PUCH-MŰVEK RT. FIÓKTELEPE

BUDAPEST

Önöknél vásárolt motorkerékpárral a legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve, a vidéken igen rossz utak vannak, dacára az út rosszságára és a nagy sárna, számolhatatlan utat tettem meg és a dugattyúkarikán kívül más javítás nem történt és ma is kifogástalan állapotban van, mit csak annak tulajdoníthatok, hogy az alkatrészek elsőrendű anyagból, tökéletes körülmények között készülnek. Elsőrendű anyag, kifogástalan munka felülmúlhatatlan tartósságánál fogva, izléses kivitel, mindenkinek bátran merem ajánlani. Amidőn ezt b. tudomására hozom, hálás köszönetemet fejezem ki felkülsmeretes kiszolgálásáért és vagyok teljes tisztelettel

Katona Dániel őrmester,
Berekbőszörmény.

PUCH

motorkerékpárok a legüzembiztosabbak!

Egyszerű a kezelésük és üzemanyagfogyasztásuk a legcsekélyebb, csendőröknek igen kedvező fizetési feltételek. — Érdeklődőknek elküldjük csendőrvevőink listáját, hogy motorjainkról informálódhassanak. Kérjen még ma árajánlatot!

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9. sz.

szívesen látja a kiállítás rendezőse. A meghívó érdekes adatokat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy Abauj-Tornavármegye egyes községeiben már évek óta csak törzskönyvezett magyar kuvaszt lehet tartani. A magyar kutya tudvalevőleg a külföldön közkedveltségnek örvend, magunk azonban nagyon elhanyagoltuk ennek a hűséges, nagyszerű házőrző ebfaftának a kitenyésztését és elterjesztését. A társulat kis-kutyákra előjegyzéseket elfogad, augusztustól kezdve törzskönyvezett kuvaszkölyköket szállít.

Százéves a francia idegenlégió. A francia idegenlégió a napokban ünnepelte meg százéves fennállását. Az idegenlégió (Legion Etrangère) az 1830-iki júliusi forradalom után minden nemzetbeli elégtelenségek és politikai menekültekből alakult Franciaországban és első szolgálatait Algirban végezte. 1835-ben a légió a francia kormány engedelmével spanyol szolgálatba lépett és Don Carlos ellen harcolt. 1869-ben Mac Mahon hadtestével Felsőolaszországban harcoltak, majd később a légió feloszlott. Két évvel később azonban III. Napoleón parancsára újjászervezték s a légió részvett a mexikói expedícióban. A német-francia háború alatt a Loire melletti ütközetekben szerepelt az idegenlégió. Résztvettek az idegenlégió tagjai a világháborúban is, majd a ríffkabilok elleni harcokban, amelyek a francia Marokkóban folytak le. A lexikonok e száraz adatok kívül tudjuk a francia idegenlégióról azt is, hogy egyrészt a bűn útjára tévedt emberek menedékhelye, másrészt kalandszomjas ifjak álmáinak és vágyainak a beteljesülése, ahol természetesen csak szenvedés és kínlás jut nekik osztályrészül. Kevesen vannak azok, akik azt az öt esztendőt, amelyre kötelezniük kell magukat, az idegenlégió szolgálatában erőben és egészségben meg is élik. Az idegenlégióról egyébként legközelebbi cik sorozatot közlünk.

Tíz matróz a Bodeni-tóba fulladt. Borzalmas szerencsétlenség történt május 3-án délelőtt a Bodeni-tavon. A német belhajózás Bodeni-tavi osztagának tizenegy matróza a reggeli órákban bárkán gyakorlatozásra indult. Délelőtt heves vihar támadt, amely úgy felkorbácsolta a tó vizét, hogy a bárka hirtelen felborult. Tíz matróz a vízbe fulladt.

A francia állatbarátok és a csempészutya. A francia vámhatóságok már hosszabb idő óta arra a tapasztalatra ju-

tottak, hogy határok mentén állandóan nagyarányú csempészet folyi idomított kutyák segítségével. A kutyákat állítólag Németországban külön erre szánt intézetben képezik ki felelősségteljes szolgálatukra. Legfőbb tudnivalójuk, hogy kerülnök kell minden egyenruhás embert és minden épületet. A kiképzés ideje alatt vámtiszt egyenruhába öltöztetett bábokat használnak. A kiképzett kutyák a határvidékre kerülnek, megismerkednek a tereppel és szolgálatuk abból áll, hogy a vámköteles portékát a testükre szíjazzák, azután éjszakának idején egyenként vagy csoportosan a legnagyobb csendben, vakantás és ugatás nélkül óvatosan átosonnak a határon. Odaát már várják őket a kutyák által jólismert emberek, akik a csempészt árut átveszik. A francia hatóságok nemrég körrendeletet bocsátottak ki és a fináncok számára 15 frank vérdíjat tűztek ki minden agyonlő csempészutya. Ez a rendelet nagy felháborodást keltett a francia állatbarátok körében. Az állatvédőegyesület feliratot intézett a kormányhoz és kérte, hogy a rendeletet vonják vissza. A pénzügyminisztérium a napokban válaszolt az egyesületnek, amelyet arról értesített, hogy a kérelem teljesíthetetlen. Az egyesület, amelynek szíve megesett a kenyerüket nehezen megkereső kutyák borzalmas sorsán, nagylelkű elhatározással felelt a kormány rideg intézkedésére. A maga részéről 25 frankot tűzött ki minden elevenen elfogott csempészutya beszállítójának. A francia pénzügyőrök most minden figyelmüket a kutyákra koncentrálják és hír szerint a kutyakereskedelem — a nagy kereslet következtében — erősen fellendült Franciaországban.

Csendőrségi Közlöny, 9. szám. Személyes ügyek: Kormányzó Úr Öfömlétsége kinevezni méltóztatott őrnagyokká: Bakó András, vitéz Dénes Elemér, Császár István, vitéz nemes Paksi-Kiss Tibor és Tölgyesi Győző századosokat; századosá: Torkos Béla főhadnagyot (a nyugállományban); gazdasági századosá: Siposs Lajos g.-főhadnagyot. — Athelyeztetett: Szamosy Tibor g.-százados Budapestről előadótiszt minőségben a pécsi törzsgazdasági hivatalhoz. — Nyugállományba helyeztettek: Rozsnyai János szegedi, Tók István miskolci kerületbeli tiszthelyettesek, Sipos Antal szegedi kerületbeli alhadnagy. — Ideiglenes nyugállományba helyeztettek: Ilics József pécsi, Zsolnai András szegedi, Bartha-Német János debreceni, Ferencz István szegedi, Lázár Ede szombathelyi,

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémtúvós hangszer. Harmonikákat csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni átgázárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakemberrel javítunk. Árjegyzéket ingyen küld az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán). Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs!

A SZENT IMRE JUBILEUMI ÉVRŐL

visszamaradt lepedőkből **2-2.50 P-ért**,
úgyszinténatakarókból **5.20 P-ért** még nagyobb
mennyiség kapható a szállítónál

Azonkívül ágynemű creton **1.20 P**
Kanavász **1.— P**
Törülköző **1.— P**

Továbbá a legjobb gyártmányú vásznak,
damasztok, zsebkendők, zefírek, paplanok és
törlőruhák részletfizetésre is vásárolhatók!

KISS ENDRE
Gróf Tisza István-u. 16

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég. a csendőrség
rég elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati Intézet
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar orkestrál
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb
strapára, méterje — — — — — 15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — 17.—
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — 18.50
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25.—
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus
kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes
szakképzett vezetésem mellett működik.

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek
kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UTCA 2.

Győrfi József szegedi, Szőke Gergely budapesti, Kusztura Ferenc szegedi, Lévai Gábor miskolci és Koréh Endre budapesti kerületbeli tiszthelyettesek. — Az ideiglenes nyugállományban meghagytak: Balogh Gyula miskolci, Dóczi János szombathelyi kerületbeli tiszthelyettesek. — Névváltoztatások: Kneusel-Herdliczka Arnold Béla Oszkár alezredesnek „Kutkai”-ra, Zsuga Sándor tiszthelyettesnek és kiskorú gyermekeinek „Zsigmond”-ra, Nozsár Lajos csendőrnek „Nemes”-re, Maruzs Ferenc őrmesternek „Mészáros”-ra, Hellenbard János törzsőrmesternek és kiskorú gyermekeinek „Harsányi”-ra, Szokola Zakariás törzsőrmesternek és kiskorú gyermekeinek „Szántó”-ra, Kolonics András őrmesternek „Kondor”-ra, Kiricsi István csendőrnek „Polgár”-ra, Romsics Károly törzsőrmesternek „Róna”-ra, Glédura Sándor g. tiszthelyettesnek és kiskorú gyermekeinek „Gálos”-ra, Zaprel István őrmesternek „Zoltán”-ra, Krobák Balázs László csendőrnek „Kemény”-re, Potóczy József őrmesternek „Pásztor”-ra, Sipkó Ferenc csendőrnek „Szabados”-ra, Belkovich István csendőrnek „Bogár”-ra, Korusecz János csendőrnek „Keresztes”-re, Koznyáczki Tamás őrmesternek „Karácsony”-ra, Ubrankovics István csendőrnek „Várnagy”-ra, Fertetics Antal próbacsndőrnek „Forgács”-ra való névváltoztatását a belügyminiszter úr megengedte. — Szabályrendeletek: Kormányzó Úr Öföméltósága hadirokkant-jelvényt alapított. A jelvényt a 25 %-os háborús hadirokkantak (és a forradalmakban a nemzeti ügy szolgálatában megrokkantak) kapják. A háborús emlékérem szalagján kell viselni. — A honvédség, csendőrség, vámőrség, folyamőrség kötelékébe tartozók útlevelekérelmeinek és a kivándorlási engedély megadására vonatkozó kérelmeinek az elbírálása. A rendelet részletesen szabályozza a kérdést. — Tananyagbeosztás kiegészítése. — A kávéházakban és vendéglőkben szokásos cigányzenekarok zenei előadása nem igényel külön rendőrhatalósági intézkedést.

Véglegesítették: a szegedi V. kerületben Czukor Béla, Domján József, Ferenci János, Gyöngyösi György, Juhász Albert, Papp Tamás, Racs Balázs, Sipos László és Zsikai András próbacsndőrök.

Öngyilkosság. Az abádszalóki őrs állományába tartozó Fekete Ernő őrmester f. hó 1-én 8 óra 30 perckor szolgálati fegyverével öngyilkosságot követett el és azonnal meghalt. Az orvos már csak a beállott halált tudta megállapítani.

Halálozás. Szűcs József, a szomoróci őrs állományába tartozó őrmester április hó 23-án a szombathelyi kórházban genyes száj- és toroklob következtében beállott vérmérgezésben meghalt. Temetése április hó 25-én 17 óra 30 perckor volt az ottani róm. kat. temető halottasházából.

Őrsfőzőnői állást keres Sárközi Ilona (40 éves), Budapest, Visegrádi-utca 11/a. IV. 2.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt a velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges bekildeni. — Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrségi lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest—krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus kabátok és trench-coatok
Téli kabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérművek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhászövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárak, sálak stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérművek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlóntakarók, díspárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

számú csekkszámájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Kövegy. Nem lehet tenni semmit. Mást nem tudunk mondani, bármennyire sajnáljuk is önt s bármennyire is megértjük a kétségbeesett helyzetét. A levélben hivatkozott rendeletet olvassa el még egyszer figyelmesebben s látni fogja, hogy nem arról van ott szó, mintha valaki 5 évi kiegészítő szolgái minőségben eltöltött idő után már véglegesen kinevezett II. o. altiszt lehetne, hanem csak arról, hogy a kinevezéshez ennyi kiegészítő szolgái alkalmazás szükséges. Ha tehát ez megvan, ha az illető egyébként is alkalmas a kinevezésre és — ami a legfontosabb — ha rendszeresített helyi is van, kinevezhető. A csendőrség irodaszolgái létszámát azonban éppen most csökkentették s ennek a következménye az, hogy önt sem nevezhették ki, sőt még ideiglenes minőségben sem maradhat meg a szolgálatában. A normálstátusszal kapcsolatos takarékosági intézkedéseket minden vonalon szigorúan végrehajtják, mert a kincstár nem bírja a túlnagy személyi kiadásokat. Ne hagyja el magát, hanem ragadjon meg minden munkaalkalmat. Lesznek még jobb idők is, több kenyérrel.

Vitás illeték. A gazdasági hivatal álláspontja a helytálló. Nincs értelme annak, hogy ez ellen a gyakorlatból is közismert tény ellen rendeletekben és szabályzatokban kutatgasson paragrafusok után. Mindenki tudja, hogy akit a hónap első napja után léptetnek elő magasabb rendfokozatba, az csak a következő hónaptól kezdve kapja meg a magasabb rendfokozatnak megfelelő illetményeket. Helyes dolog, ha a csendőr tisztában van azzal, hogy milyen illetmények járnak neki, de aki-nek olyan világosan, félre nem érthetően megírták, hogy nem jogos a követelése, az nyugodjék abba bele. Ha igaz az, hogy más gazdasági hivatalok hónap közben előléptetetteknek a

havizsolt megfelelő hányadát már a kinevezés hónapjában a magasabb rendfokozatnak megfelelően folyósították, akkor ezeket a számításokat megleletezik s az érdekeltek az illeték-telenül felvett összegeket vissza fogják fizetni.

Jutas. Valószínűleg ebben a hónapban teszik közzé a pályázati felhívást a Budapesti Közlönyben, a községhezán figyelemmel kísérheti. Az eddigi feltételekkel szemben előreláthatólag lesznek változások, a döntés azonban még nem történt meg e tekintetben s így nem részletezhetjük a kérdést. A Budapesti Közlönyből idejében és pontosan megtudhat mindent.

Tari nemes. Szép, magyaros hangzású név, de a nemesek között nem találjuk. Különben örüljön neki, hogy ilyen szép neve van, nagyon sokan szívesen vállalnák, de egészen bizonyos, hogy ezt a nevet a belügyminiszter úr másnak nem engedélyezné. Az egyes szótagok hangzása vagy külön értelme nem számít, a neve úgy, amint van, tősgyökeres, szép magyar név.

E. A. örm., Balmazujváros. 1. Választ a lekszikon rovatban kap. 2. A lovakra tenni, fogadni szoktak a lóversenyeken, a kérdezett számok a fogadásokkal állanak összefüggésben. Nagyon hosszadalmas volna a fogadások technikáját leírni, de még akkor sem értené meg, mert a lóverseny minden fortélyát és huncutságát csak az értheti igazán, aki néhányszor alaposan megfizette a tandíjat. Ebből pedig biztosan nem kér.

Érem. Ha az édesanyja él, őt illeti meg a háborús emlékérem, ellenkező esetben ön az igényjogosult. Az említett okmány valószínűleg elegendő az érem odaítélésére. A községi előjáráságon bővebb felvilágosítást adnak a tekintetben, hogy édesanyja hogyan kérvényezze, ha pedig önt illeti meg, örs-kihallgatáson jelentse be az igényjogosultságra vonatkozó adatokat.

N. J., Felsőszőlőnk. 1. Ebben a formában nem, a „h” betű nélkül kérheti. 2. Az öccsével együttesen is kérheti a névváltoztatást, a kérvényt a belügyminiszter úrhoz kell címezni s a kettős kérelmet természetesen kifejezésre kell abban juttatni, az okmányokat is mindkettőjük részéről csatolni kell. 3. Folyó évi 12. számunk lekszikon rovatában a névváltoztatási kérvények felterjesztésére és felszerelésére vonatkozólag rész-

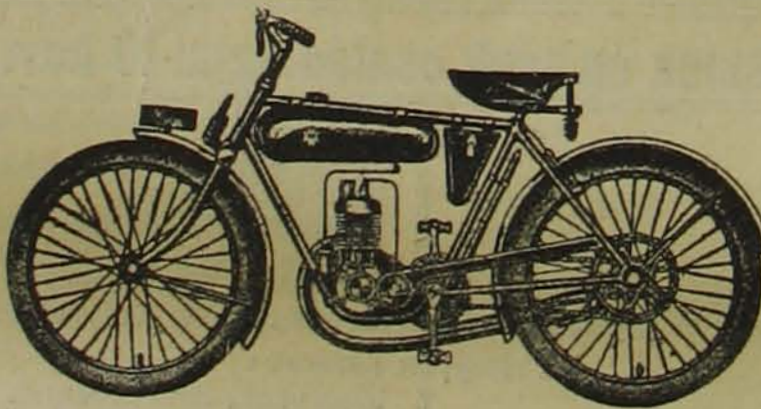
MOTORÉ A JÖVŐ!

AZ 1931. ÉV UJDONSÁGA A

MOTORÉ A JÖVŐ!

„CSEPEL” SEGÉDMOTOROS KERÉKPÁR

A különlegesen rugózott első villa, vázba beépített $1\frac{3}{4}$ lóerős motor, Bosch-gyújtás, különleges és igen bőre méretezett kapcsoló (Kupplung), amely megengedi, hogy a motor a kerékpár állóhelyzetében is tovább működjön, lánchajtás, párnázott nyereg,

motorballongumi, mind garancia a nyugodt és üzembiztos motorozásra. Hengerűrtartalom 100 köbcm. Hengerfurat-löket: 50x50. 15%-os emelkedést a motor könnyen bír. Sebessége cca. 50 kilométer. Üzemköltség kilométerenként kb. 1 fillér.

Kapható minden Csepel kerékpár- és varrógéplerakatnál

Weiss Manfréd Acél- és Fémművei Rt.

BUDAPEST—CSEPEL

letes tájékoztatást adtunk. 4. Nagyon ritka esetben adja meg a belügyminiszter úr az anyai nevet, éppen az ezt kérők érdekében, mert az anyai név viseléséből az emberek törvénytelen származásra is következtethetnek. A szóbanforgó név különben is olyan, amelyet a hivatkozott leksikonválaszunkban közöltek szerint a belügyminiszter úr csak kivételesen engedélyez akkor is, ha az anyai névről van szó. Válasszanak egyszerű, jó magyaros hangzású nevet s ezzel a kérdést egy-kettőre elintézik.

Algyői örs. A legfontosabb a kérdésben az, hogy a kitömött sást a szakasziparancsnok, sőt a szárnyparancsnok úr is látta és egy sem tett ellene kifogást. A mi felfogásuk szintén az, hogy a Szut. 149. pont második bekezdésében említett dísztárgyak között kitömött madár is lehet. Persze, nem egész madármúzeum, hanem csak módjával: egy-kettő. Mi nem találjuk a legszerencsésebb szobadísznek a kitömött madarat, de hát ez ízlés dolga. Ha annyira szereti a madarát és a bajtársainak sincs kifogásuk ellene, akkor nyugodtan felteheti a falra, mert a Szut. említett pontjában használt „felállítani” szót nem lehet úgy értelmezni, hogy a falon nem lehetnek dísztárgyak, mert azokat nem felállítják, hanem felfüggesztik, illetve magyarul: felakasztják. Nem szabad szavakon nyargalni, az értelmet kell keresni. Ha pedig a szobából valami okból mégis száműznék a sást, a bőröndös kamarában vagy a padláson nyugodtan elhelyezheti még akkor is, ha a Szut. ezt kifejezetten nem is írja elő, e tekintetben aggodalmait ne legyenek. Annyit igazán nem lehet kívánni a Szut.-tól sem, hogy kitömött madarak „holtartózkodását” is előírja.

Celebesz. Úgy, amint a Csüsz. 41. mintájában látja, illetve amint az említett utasítás 209. pontja előírja. Nem értjük, miért kérdezte ezt?

Szabó Mátyás ny. tiszthelyettes, Lajosmizse. Semmiképen sem engedélyezik, ne is próbálkozzék vele. Levélben nem adunk választ, a leveléhez csatolt 20 fillér bélyeget lapunk javára bevételeztük.

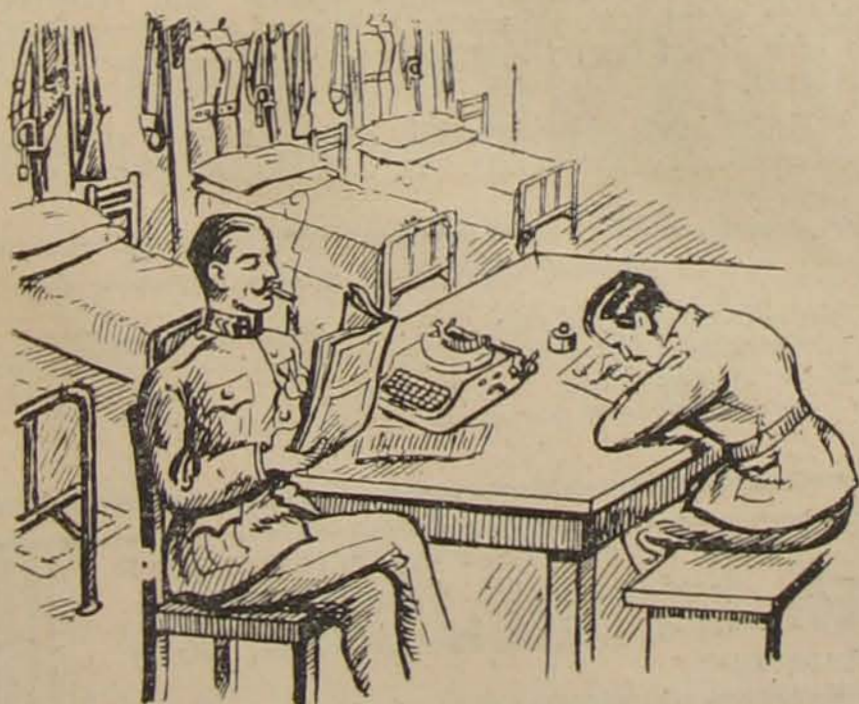
Duna. Természetes, hogy érvényben maradtak. Kérdése nagyon tág keretek között mozog, írja meg részletesebben, mit akar tudni.

S. I. törm. Ezt senki sem tudja. Attól függ, hogyan alakul a nős létszám. Többi kérdéseire a leksikon rovatban adunk választ.

Örs. A kihallgatásra vonatkozólag a Szolgálati Szabályzat I. Rész 29. §-a tartalmaz intézkedéseket, a kihallgatás formai lefolyása tekintetében azonban semmiféle szabályzat nem rendelkezik. A gyakorlat az, hogy amikor a kihallgatást tartó előjáró a kihallgatással végzett, elrendeli a kihallgatást elővezetőnek, hogy a kihallgatást osztassa. Erre az utóbbi „Végeztem!” vagy „Oszolj” vezényszóval fogatosítja a kapott parancsot, aszerint, hogy egy vagy több ember állott-e a kihallgatáson. A kihallgatáson megjelentek erre a vezényszóra egyszerre tisztelegnek és egyszerre elhagyják a helyüket s a kihallgatás ezzel véget ért.

Sebesült. Érthetetlen, hogy egyiket sem kapta meg annakidején. Az említett ezredek irattárai megszállott területen elveszték, próbálja meg az adatokat a Hadtörténelmi Levéltárban (Budapest, Vár. Bécsi kapu-tér 4. sz.) levél útján beszerezni. Ha így sem megy a dolog, akkor csak egy reménye lehet: a volt tiszti s végső esetben esetleg legénységi bajtársait felkutatja, azoktól nyilatkozatokat szerze be és szolgálati úton a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály) a kitüntetések utólagos elismerését kéri. Miért jut ez csak most az eszébe?

Föld. Ha annakidején a 80 P 69 fillért a közzgazdálkodás befizette volna, ugyanannyival lett volna kevesebb a fejenkénti osztaléka, mint amennyit most követelnek öntől, teljesen egyre megy tehát, hogy akkor veszítette volna el ezt az összeget, vagy pedig most fizeti ki. Kétségtelen, hogy a kérdéses időben ön is tagja volt a közzgazdálkodásnak, ön is élvezte a föld jövedelmét s amint az osztalékból látjuk, a bérletre egyáltalában nem fizettek rá. Természetes tehát, hogy az akkori bérösszegnek egy részét fizetnie kellett és fizetnie kell most az utólag bekövetelt összeg egy részét is. Öszintén szólva, nem értjük, hogy milyen alapon huzódózik most ennek a néhány pengőnek a megfizetésétől. Hogy a másik örs közzgazdálkodása mit csinál, azal ne törődjék. Könnyen meglehet, hogy a tartalékolt pénzből azok sem tudják majd az egész bérletet fedezni s akkor természetesen ők is pótolni fogják. A közzgazdálkodási vagyonszerése pedig éppen úgy az ön tulajdona, mint az a pénz, amelyik a zsebében van, csak az a különbség, hogy az előbbit nem költheti el tetszése szerint. Ne keverje össze a dolgokat, hanem fizesse ki a 7 P 68 fillért, azt elvégre nem kívánhatja senkitől, hogy az ön részét is kifizesse.

A képen két csendőrt láthat. Az egyik Önt is ábrázolja. De melyik? Az egyiknek, aki derűs arccal szívja cigarettáját és ujságot olvas: **REMINGTON PORTABLE** írógépe van, a jelentésekkel régen elkészült már, amikor bajtársa, akinek nincsen **REMINGTON PORTABLE** írógépe, még a felénél sem tart.

Győződjön meg róla, ha kételkedne állításunkban, hogy kézírással legalább háromszor annyi időt vesz igénybe írásmunkája, mint egy-két heti gyakorlás után gépen. Nem törékeny csecse-becse, nem haszontalan lim-lom, hanem egy életre szóló hasznos tárgy, amelyet a

csendőr ma már nem nélkülözhet.

18 havi részletfizetésre szállítjuk, díjtalanul bemutatjuk országszerte, vételkötelezettség nélkül. Minden kérdésre kimerítő felvilágosítást adunk.

REMINGTON Írógép Rt.

Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 12.
Telefon: Automata 212-84, 212-85 és 218-09.

97. házszám. Véleményünk szerint az a jogügylet, amelyet a ház tulajdonosával kötöttek, megtámadhatatlan. Ahhoz senkinek semmi köze, hogy a ház tulajdonosa milyen kötelezettséget vállalt azokkal szemben, akik az eladott házból annak idején örökölni akartak. Fődolog, hogy a háztulajdonossal szemben teljesítsék a vételügyletből folyó kötelezettségeiket, elsősorban a vételár megfizetését és ezt bizonyítani tudják. Nem az eladó testvéreitől kell kérni tehát a vételár kifizetéséről szóló nyugtát (ha ezek vették is fel), hanem az eladótól.

V. M. Nem kell kérvényt írnia, hanem szóbelileg adja elő a kérelmét őrskihallgatáson. A kérelmét igazoló okmányokat ez alkalommal adja át az őrsparancsnokának, aki gondoskodik róla, hogy a kérelem és a szükséges okmányok szolgálati úton továbbterjesztessenek. Első kérdésére a lekszikon rovatban fog választ kapni.

HŐSEINK.

(Pályázat.)

Hasonló című rovatunkból ki kell keresni, hogy az alább közölt hét rövid leírás kire vonatkozik? Rövid pár szóban meg kell említeni azt is, hogy milyen minőségben, beosztásban szolgáltak s milyen kitüntetésben részesültek?

*

1. A kora reggeli órákban a századot egy szotnya kozák támadta meg s három szakaszát szétszórta. A 4. szakasszal, amely oldalvéd volt, oly erővel avatkozott az ütközetbe, hogy 83 kozák maradt az ütközet színhelyén.

2. Felderítő útjuk alkalmával az ellenség háta mögé kerülve, négy veszedelmes kémet fogtak el, akik fontos jelentéseket vittek az orosz parancsnoksághoz. A fogolymotózásközben egy nagyobb kozák járőr támadta meg őket. A támadás visszaverésénél három kozák esett el.

3. Szakasza élén halad s felharsan vezényszava: „Fiúk, utánam, előre!” Szuronyszegezve rohan előre a golyófergetegben. Karját golyó furja át és súlyos csonttörést szenved. Tovább rohan, míg egy ellenséges géppuskalövedék lábát szét nem roncsozza. Újra felemelkedik s lelkesíti embereit. Egy utolsó golyó gyomrát fúrja keresztül, de még haláltusájában is a győzelemről beszélt.

4. Szakaszával a visszavonulást ő fedezte s jól megválasztott állásaiból oly ügyesen operált kis csapatával, hogy az oláhok súlyos veszteségek mellett nehezen nyertek tért s a visszavonuló zászlóalj zavartalanul foglalhatta el az újonnan kijelölt állásait.

5. A Siemkovce községért vívott ütközetben sötét éjjel lemaradt embereket összegyűjtötte s rohamra vitte őket. A fényes siker kivívásában eredményes működését 200 foglyul ejtett orosz bizonyítja.

6. Csónakkal átkeltek a Dunán. A szerb őrséget elűzték a partról. Azután megtámadták a blokkházat. A kirohant őrség közé kézigránát dobta s rövid harcban megsemmisítették őket. Az őrség megsemmisítése után a telefon- és távirdevetéseket, a blokkházat, egy motorcsónakot és 8 facsónakot szétromboltak.

7. Rendkívül bátor, abszolút megbízható, kiválóan használható pompás tábori csendőr volt, akit bárkinek mintaképül lehetett odaállítani. Fáradtságot nem ismerve, a legkritikusabb feladatok megoldására mindig önként jelentkezett.

A pályázatban csak a csendőrség legénységi egyénei ve-

hetnek részt. A helyes megfejtők között egy díszes hamutartót sorsolunk ki. Határidő: június 1. Az eredményt a június 10-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 11. számunkban közölt, „A kártyázás vége” című pályázatunk helyes megoldása a következő:

Faragó borbély és a többi kártyázó cselekménye csupán a Kbt. 88. §-ába ütközik; Faragó borbély ugyanis nem tartott fenn szerencsejátékvállalatot, helyiségét sem engedte át vállalkozónak. A ramslit tiltott szerencsejáték. (K. 56. sz. döntvénye.)

A román nemzetiszínű kokárda viselése a B. J. XXX. 110. szerint magábanvéve nem állapíthatja meg a Kbt. 36. §-ának tényálladékát, hanem csak a 62.693—1886. B. M. sz. rendelet által megállapított kihágás alá foglalható s így Bucát ennek a kihágásnak a gyanuja terheli.

Buca Mátét a Kbt. 45. §-ába ütköző cselekmény gyanuja terheli, mert Bagi után haragjában testi sértés okozása nélkül köveket dobált. Az utcán való káromkodása miatt a 151.000—1927. B. M. sz. rendeletbe ütköző cselekmény gyanuja is terheli.

Buca Mátét és Perkál Márton kocsmárost gondatlanságból okozott e berölés vétsége terheli, mert itt nem fogadásról és mértéktelen ivásra való rábírásról van szó, hanem erős itálnak (rum) egyszerre és azonnal való elfogyasztásáról, ami a sok szesztartalma miatt könnyen okozhat halállal járó mérgezést.

*

A beérkezett 137 pályázat közül elfogadható megfejtést (kevés hibával) küldtek be a következők:

Gödri József th. (Erdőtelek), Járdánházy Gábor őrmester (Kunszentmiklós), Mórocz Sándor tőrm. (Kiskunhalas), Dömötör Imre őrm. (Nádasdladány), Majoros Imre cs. (Tura), Nagy Sándor VII. őrm. (Eszterháza), Juhász József cs. (Debrecen), Oláh Elek őrm. (Kerepes), Páli Sándor őrm. (Kapuvár), Csap Mihály őrm. (Szeghalom), Horváth Mihály I. őrm. (Vasvár), Makra Mihály tőrm. (Gacsály), Füleki József alhdgy (Toponár), Prommer Mihály őrm. (Lőrinci), Fekete II. őrm. (Sárbogárd), Gévai János tőrm. (Sárbogárd), Balogh János I. őrm. (Toponár), Majorovics János tőrm. (Deszk.), Oszlanczi János tőrm. (Pásztó), Pálfi Lajos cs. (Szirák), Deák Kálán cs. (Veszprém), Veress Antal őrm. (Pocsaj), Vasvári István cs. (Elek), Kéri András tőrm. (Hajdusámson), Körhegyi Ferenc őrm. (Tura), Menyhárt István tőrm. (Szombathely), Bázingi György tőrm. (Mágocs), Bánya Imre tőrm. (Kecskemét), Balogh József őrm. (Demecester), Császár Antal őrm. (Veszprém), Nagy Lajos őrm. (Lőrinci), Csordás József őrm. (Rátót), Nagy Károly II. őrm. (Balmazújváros).

Ezek közül leghelyesebb Gödri József tiszthelyettes pályamunkája (Erdőtelek). Az önborotváló készletet címére elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stadium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: György Aladár.

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI., Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ÁLLANDÓ DÚS VÁLASZTÉK:

Kész női, férfi és gyermek tavaszi és átmeneti kabátokban, öltönyökben, női ruhákban, fohórneműekben, szövet-, selyem-, bélés- és divatáruban, ág- és asztalneműekben, paplanokban, takarókban, szőnyegekben, kötött- és szövöttárúkban, stb., stb.

VIDÉKI RENDELÉSEKET AZNAP ELINTÉZÜNK!

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

HALÁSZ GYULA

CSENDŐRSÉGI DOLMANYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE.

úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMELET.
(Kl. bérpalota)

Tel.: Aut. 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester.